

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

Destinační management CHKO Kokořínsko

Bc. Tomáš Táborský

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Tomáš Táborský

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Destinační management CHKO Kokořínsko

Název anglicky

Destination management in the protected landscape area Kokořínsko

Cíle práce

Práce seznámí čtenáře s možnostmi využití cestovního ruchu na Kokořínsku. Budou navrženy dvě vzorové turistické trasy, které budou složeny z významných míst, ale také míst méně známých. Celková rozmanitost tohoto regionu společně s dobrou návazností jednotlivých lokací má za úkol přilákat širokou škálu návštěvníků a pomoci tak rozvoji cestovního ruchu na Kokořínsku. Závěrečná část práce hodnotí obě trasy, poukazuje na různé možnosti jejich využití a také shrnuje výsledky. Uvedeny jsou pozitivní stránky CHKO Kokořínsko, ale také různé nedostatky a návrhy na jejich zlepšení.

Metodika

Pro vypracování teoretické části byla nejdříve vybraná a nastudovaná vhodná literatura, která se vztahuje obecně k cestovnímu ruchu, marketingu nebo konkrétněji k destinačnímu managementu. Teoretická část práce obsahuje definice, charakteristiky a také typologie cestovního ruchu. V různé míře byly využity metody analýzy, komparace a syntézy.

Praktická část práce poté zkoumá Kokořínsko z hlediska dostupnosti pro běžného cestovatele. Celá oblast Máchova kraje je autorovi práce velice blízká a právě to byl jeden z důvodů pro výběr zrovna této oblasti. I přes dobrou znalost regionu však bylo nutné znovu projít a nafotit mnoho zajímavých míst, která jsou v práci zahrnuta. Důležité také bylo získání informací a zpětné vazby od turistů a cestovatelů stejně tak jako z informačních či turistických center v této oblasti.

Doporučený rozsah práce

XX

Klíčová slova

cestovní ruch, turismus, destinační management, CHKO Kokořínsko, Máchův kraj, marketing, turistické trasy, regionální rozvoj

Doporučené zdroje informací

Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu [electronic resource].

HOLEŠINSKÁ, A..

FORET, M. – FORETOVÁ, V. *Jak rozvíjet místní cestovní ruch*. Praha: Grada, 2001. ISBN 80-247-0207-.

HORNER, S. – SWARBROOKE, J. *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času : aplikovaný marketing služeb*. Praha: Grada, 2003. ISBN 80-247-0202-9.

PALATKOVÁ, M. *Marketingový management destinací : strategický a taktický marketing destinace turismu, systém marketingového řízení destinace a jeho financování, řízení kvality v destinaci a informační systém destinace*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3749-2.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Josef Abrahám, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 27. 11. 2021

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Destinační management CHKO Kokořínsko" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2022

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval doc. Ing. Josefu Abrahámovi, Ph.D. za odbornou pomoc a užitečné rady při vypracování této práce. Dále bych chtěl poděkovat své rodině a kamarádům za neustálou podporu po celou dobu studia.

Destinační management CHKO Kokořínsko

Abstrakt

Diplomová práce Destinační management CHKO Kokořínsko se zabývá analýzou potenciálu cestovního ruchu na území Kokořínska neboli Máchova kraje. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou nejdříve vymezeny pojmy a definice, které přímo souvisí s destinačním managementem, cestovním ruchem a také marketingem. Praktická část poté zkoumá Kokořínsko z hlediska jeho atraktivity pro různé druhy návštěvníků. Výstupem praktické části je navržení dvou turistických tras po Kokořínsku, které zahrnují ta nejzajímavější místa této oblasti. Trasy kromě míst samotných obsahují také doporučení pro ubytování, dopravu či stravování. Na konci je zohledněna finanční stránka (náklady) a také časová náročnost obou tras.

Klíčová slova: cestovní ruch, turismus, destinační management, CHKO Kokořínsko, Máchův kraj, marketing, turistické trasy, regionální rozvoj

Destination management of the Kokořínsko protected landscape area

Abstract

This diploma thesis focuses on destination management of the Kokořínsko protected landscape area and analyses the potential for tourism in the Kokořínsko – Mácha region. The work is divided into both a theoretical and a practical part. The theoretical part defines the terminology that directly relates to destination management, tourism, and marketing. The practical part then examines the Kokořínsko region in terms of its attractiveness for various types of visitors. The practical part concludes with two suggested tourist routes in the Kokořínsko region that includes the most popular points of interest in the area. In addition to the locations themselves, recommendations for accommodation, transportation and dining options are also included. A recommended budget for both routes is included as well as a timetable.

Keywords: tourism, destination management, Kokořínsko, Macha region, marketing, tourist routes, regional development

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	15
3.1 Cestovní ruch	15
3.1.1 Definice cestovního ruchu	15
3.1.2 Vznik a vývoj	16
3.1.3 Cestovní ruch v současnosti	17
3.1.4 Dopady pandemie COVID-19 na cestovní ruch	17
3.2 Systém cestovního ruchu.....	18
3.2.1 Subjekt cestovního ruchu.....	19
3.2.2 Objekt cestovního ruchu	19
3.3 Typologie cestovního ruchu	20
3.3.1 Druhy	20
3.3.2 Formy	21
3.4 Destinační management	24
3.4.1 Definice destinačního managementu	24
3.4.2 Destinace cestovního ruchu	25
3.4.3 Přístupy k vymezení destinace cestovního ruchu	26
3.5 CHKO Kokořínsko – Máchův kraj	28
3.5.1 Historie a osídlení	28
3.5.2 Turistické oblasti.....	30
3.5.3 Geologie.....	32
3.5.4 Podnebí	34
3.5.5 Vodstvo.....	34
3.5.6 Rostlinstvo	35
3.5.7 Živočišstvo.....	36
4 Vlastní práce.....	37
4.1 Historické události v regionu	37
4.2 Cílové skupiny návštěvníků	37
4.2.1 Bezdětné páry	37
4.2.2 Rodiny s dětmi	38
4.2.3 Sportovci.....	38
4.2.4 Senioři.....	38

4.3	Návštěvnost podle období	39
4.4	Analýza potenciálu cestovního ruchu.....	40
4.4.1	Ubytovací zařízení	40
4.4.2	Restaurační zařízení	40
4.4.3	Dopravní infrastruktura.....	41
4.4.4	Cykloturistika.....	41
4.5	Rozhovor	41
4.6	Dotazníkové šetření	42
4.7	Návrh turistických tras	42
4.7.1	Trasa č. 1 – Pěší turistika	43
4.7.2	Trasa č. 2 – Cykloturistická	54
5	Výsledky a diskuse	67
5.1	Hodnocení potenciálu cestovního ruchu	67
5.1.1	Lokační potenciál	67
5.1.2	Realizační potenciál	68
5.1.3	SWOT analýza	68
5.2	Vyhodnocení rozhovorů	70
5.3	Vyhodnocení dotazníku.....	71
5.4	Hodnocení turistické trasy č. 1	73
5.5	Hodnocení turistické trasy č. 2	74
6	Závěr.....	76
7	Seznam použitých zdrojů.....	78
7.1	Tištěné dokumenty	78
7.2	Internetové zdroje.....	80
7.3	Obrázky	81
8	Seznam obrázků; Seznam tabulek; Seznam použitých zkratk; Přílohy	83

1 Úvod

Cestovní ruch je každodenní součástí života většiny lidí na této planetě, jelikož cestování za prací, studiem či jinými nutnými potřebami se již stalo rutinou. Fenomén zvaný cestovní ruch byl po mnoha století na vzestupu a díky němu se také zvyšovala životní úroveň obyvatelstva. Ve středověku bylo cestování spíše výhradou majetnější části společnosti, ale postupem času mohli začít cestovat i běžní občané. Velký rozmach přišel hlavně v době průmyslové revoluce, kdy se zlepšila nabídka dopravních prostředků a také celková infrastruktura, díky níž bylo cestování ještě jednodušší.

V poslední době však kvůli pandemii COVID-19 a restrikcím s ní spojenými je cestovní ruch, stejně jako celý terciální sektor služeb v ohrožení. Jeho pokles byl v minulých letech opravdu znatelný a mnoho restauračních, ubytovacích a rekreačních zařízení muselo díky nedostatku turistů omezit nebo zcela zavřít provoz. Krize se týká také lidí pracujících v cestovním ruchu, kteří přišli o zaměstnání a museli si hledat práci v jiném oboru.

Česká republika je historicky, kulturně i památkově velice bohatá země a nabízí velké množství destinací nejen pro tuzemské, ale také pro zahraniční návštěvníky. Mezi jedno z nejkrásnějších a nejromantičtějších míst naší krajiny se nepochybně řadí i Chráněná krajinná oblast Kokořínsko – Máchův kraj. I člověk, který toto místo nikdy nenavštívil, si jej může vybavit z knih Karla Hynka Máchy, který tato krásná místa s obdivem popisoval. Také podle něj získala část tohoto území své jméno.

Práce popisuje CHKO Kokořínsko – Máchův kraj jako turistickou destinaci, vyzdvihuje její přednosti, ale také poukazuje na všudypřítomné nedostatky. V praktické části práce se analyzuje celková atraktivita území Kokořínska podle dostupné infrastruktury, kvality služeb a komplexní provázanosti tohoto regionu. Hlavním výstupem práce je návrh dvou turistických tras po výše zmíněném území, kde budou zohledněny potřeby návštěvníků. Návrhy tras obsahují kromě jednotlivých míst také časový harmonogram, finanční rozpočet a další užitečné informace, které mohou sloužit budoucím návštěvníkům při případném využití těchto tras.

Destinační management však není pouze o cestovním ruchu, ale hlavně také o řízení marketingových aktivit v rámci daného regionu. V praktické části této práce byl zpracován rozhovor se zaměstnanci turistických a informačních středisek na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Odborní a kvalifikovaní pracovníci ochotně poskytli dostatek informací nejen o chodu turistického informačního centra, ale především o struktuře návštěvníků

Kokořínska, o plánovaných akcích na podporu turismu a také o vytíženosti jednotlivých památek.

Posledním nástrojem při analytickém průzkumu bylo dotazníkové šetření, kde jsou zkoumány motivy návštěvníků k cestám na Kokořínsko, četnost návštěv a další podstatné informace, které sloužily jako podklady k vypracování návrhu turistických tras.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Práce seznamuje čtenáře s možnostmi využití cestovního ruchu na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Vedlejším cílem práce je poukázat na důležitost cestovního ruchu v moderní společnosti, popsat jeho historii a také současnou situaci kolem pandemie COVID-19. Teoretická část práce obsahuje definice, které umožní čtenářům lépe pochopit podstatu cestovního ruchu jako základního pilíře terciálního sektoru národního hospodářství. Dále je detailně popsána a charakterizována CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, její vývoj, význam, hlavní přednosti tohoto regionu s ohledem na nabízené služby a nejdůležitější památky kraje. Vedlejším cílem práce je vysvětlit pojem destinační management a ukázat na možnosti jeho využití ve světě i u nás.

Praktická část zkoumá CHKO Kokořínsko – Máchův kraj jako destinaci cestovního ruchu. Je zde hodnoceno mnoho faktorů, jako například ubytovací zařízení, restaurační zařízení, dostupnost památek a také další služby přímo spojené s cestovním ruchem. Hlavním cílem je vytvoření dvou vzorových turistických tras napříč územím této CHKO. Obě trasy nabízejí příležitost pro rozvoj cestovního ruchu v regionu a jsou složeny z významných míst, ale také míst méně známých. Celková rozmanitost tohoto regionu společně s dobrou návazností jednotlivých lokací má za úkol přilákat širokou škálu návštěvníků a pomoci tak rozvoji cestovního ruchu na Kokořínsku. Závěrečná část práce hodnotí obě trasy, poukazuje na různé možnosti jejich využití a také shrnuje výsledky. Uvedeny jsou pozitivní stránky CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, ale také různé nedostatky a návrhy na jejich případné zlepšení.

2.2 Metodika

Pro vypracování teoretické části byla nejdříve vybrána a nastudována vhodná literatura, která se vztahuje obecně k cestovnímu ruchu, marketingu nebo konkrétněji k destinačnímu managementu. Teoretická část práce obsahuje definice, charakteristiky a také typologie cestovního ruchu. V různé míře byly využity metody analýzy, komparace a syntézy.

V rámci kvantitativního výzkumu v praktické části bylo vypracováno dotazníkové šetření, které bylo řešeno online formou z důvodu zachování anonymity respondentů. Díky tomu mohla být oslovena širší veřejnost na větším než jenom zkoumaném území.

Respondenti měli také možnost si odpovědi dobře rozmyslet díky tomu, že nebyli tolik ovlivněni faktorem času. Kompletní dotazník, tak jak byl zkonstruován včetně výsledků a grafů, je možné vidět v příloze této diplomové práce (Příloha 7).

V neposlední řadě v rámci analytického výzkumu byl proveden rozhovor s pracovníky několika různých turistických a informačních center v oblasti CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Odpovědi z dotazníku přinesly spoustu užitečných informací a podkladů k lepší představě o samotném území, stejně jako o jeho návštěvnicích.

Hlavním výstupem praktické části je návrh turistických tras, které budou spojovat ta nejzajímavější místa na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Místa jsou vybrána na základě rozhovorů s turisty, zaměstnanci turistických a informačních center, ale i na vlastních bohatých zkušenostech z autorových cest po tomto regionu. Součástí návrhu jsou kromě samotných památek také tipy na ubytování, možnosti přenocování v přírodě, možnosti stravování ve vybraných restauračních zařízeních i další zajímavé a užitečné informace. Každá trasa má vlastní časovou náročnost, obsahuje doporučení na způsob dopravy a informace o finančním rozpočtu. Všechny tyto aspekty pomohou k tomu, že trasy budou moci být v budoucnu realizovány a navštěvovány bez nutnosti podrobného plánování vlastních výletů.

3 Teoretická východiska

3.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch neboli turismus je významný ekonomický a sociální fenomén, který zasahuje do života většiny lidí, jelikož každý z nás potřebuje někam cestovat, a to za různými účely. Tato kapitola nás blíže seznámí s definicí cestovního ruchu, jeho historií a také významem pro celou společnost.

3.1.1 Definice cestovního ruchu

Pojem cestovní ruch se v této práci objevuje velice často, a proto je dobré si hned na začátku objasnit, o co se přesně jedná. S první oficiální definicí přišel v roce 1975 profesor C. Kaspar, který uvedl, že se jedná o souhrn vztahů a jevů, které vyplývají z cestování anebo pohybu osob, přičemž místo pobytu není hlavním ani trvalým místem bydlení nebo zaměstnání (Hesková, 2011).

Na konci 20. století se objevily další definice, které si však nebyly moc podobné. Proto musela vzniknout nová a tentokrát už jednoznačná a rámcová definice turismu. V roce 1991 pořádala Světová organizace cestovního ruchu (WTO – World tourism organisation) konferenci v hlavním městě Kanady, tedy v Ottawě. Tato mezinárodní událost byla ideální příležitostí pro vznik ustálené definice, která sjednotila názory odborníků i široké veřejnosti. Cestovní ruch neboli turismus byl označen za „*činnost osoby cestující na přechodnou dobu do místa mimo její běžné životní prostředí, a to na dobu kratší, než je stanovena (mezinárodní cestovní ruch – 1 rok, domácí cestovní ruch – 6 měsíců), přičemž účel její cesty je jiný než vykonávání výdělečné činnosti v návštěvnickém místě.*“ (Malá, 2002).

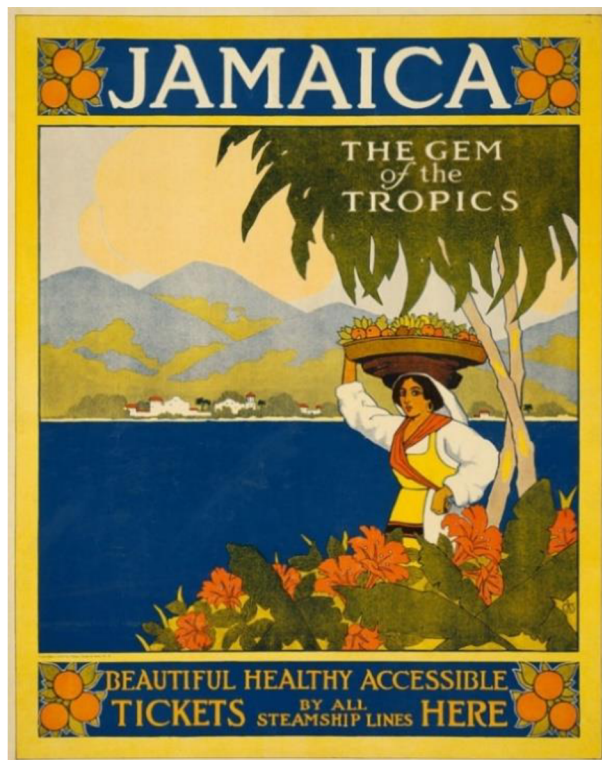
Přes všechny definice je jisté, že cestovní ruch je velice komplexní a v jisté míře ho při cestování prožívá většina populace na časté, téměř až každodenní bázi. Jedná se o sociální a ekonomický fenomén, který zapadá do konceptu moderního a svobodného světa. Existují proto také předpoklady, bez kterých by cestovní ruch nebylo možné realizovat. Některé z nich jsou svoboda pohybu, dobré mezinárodní vztahy, vyspělá dopravní infrastruktura a všeobecná dostupnost služeb.

3.1.2 Vznik a vývoj

Cestování je spjaté s lidskou společností od nepaměti. Dobře organizovaný pohyb jednotek tvořil důležitou část při zabírání území různých velmocí. Nešlo však pouze jenom o vojenská tažení, ale hlavně také o obchodní a objevitelské cesty. V této oblasti se proslavily hlavně mořeplavecké říše, za které lze považovat Španělsko, Portugalsko, Itálii, Nizozemí a Velkou Británii v období mezi 13. až 16. stoletím. Za zmínku stojí také přelomový vynález Johanna Gutenberga z 15. století, tedy knihtisk. Ten dal vzniknout mapám, které mají velký podíl na vzniku vědních disciplín kartografie a taky geografie (Hesková, 2011)

Počátky moderního cestovního ruchu je možné zařadit do období novověku, tedy zhruba od 17. století. V této době začalo platit právo volného pohybu po cizím území pro šlechtice a kupce. Aby toto privilegium nemohli využívat i řadoví občané, tak si majitelé začali oplocovat své pozemky. V této době vznikly i první profese spjaté s cestovním ruchem, kam je možné zařadit například průvodce. První průvodci však sloužili pouze bohatým měšťanům a panstvu při vypuknutí cestovní horečky tzv. Grand tour.

Obrázek 1 Plakát cestovní agentury Thomase Cooka

Zdroj: horydoly.cz, 2019

Za zakladatele moderního cestovního ruchu se považuje Angličan Thomas Cook (1808–1892), který organizoval první zájezdy vlakem do přírody. V důsledku velké oblíbenosti byla založena jedna z prvních cestovních kanceláří, která začala prodávat zájezdy po celém světě. Na obrázku č. 1 můžete vidět plakát z roku 1910, který lákal cestovatele k cestě na Karibský ostrov Jamajka. Tento způsob cestování se stal rychle populární a rozšířil se všude po světě také o zájezdy do lázní, velkých měst atd. Velký přínos pro cestování měl také rozvoj dopravy, a to hlavně v důsledku průmyslové revoluce v 18. století (Hesková, 2011)

3.1.3 Cestovní ruch v současnosti

Samotné cestování se v rámci světového hospodářství řadí do terciálního sektoru. Tento sektor byl od 80. let minulého století na vzestupu a postupně se stal nejvýznamnějším, co se podílu HDP týče. Pod terciální sektor spadají hlavně všechny služby, dále také obchod, doprava, zdravotnictví a vzdělávání. Velký rozvoj terciálního sektoru stejně jako ekonomiky byl poznamenán hospodářskou krizí v roce 2008 a v současné době také pandemií COVID-19. Ta postihla ve velké míře právě sektor služeb a současně také cestovní ruch. V důsledku vládních protiepidemických nařízení bylo prakticky zakázáno cestovat a také využívat služeb s tím spojených (stravovací a ubytovací zařízení).

Mnoho cestovních kanceláří také bylo nuceno rušit naplánované zájezdy. Jejich klienti pak mohli využít voucherů k realizaci jiného pobytu anebo si nechat vrátit peníze, ale to až po uplynutí doby 18 měsíců. Díky těmto neblahým podmínkám mnoho cestovních kanceláří na našem území zcela zaniklo nebo byly nuceny rozprodat část svého majetku, aby vůbec přežily.

Jelikož je velice pravděpodobné, že se situace může opakovat, tak je nutné, aby cestování prošlo jakousi obměnou. Hromadný cestovní ruch ve větších skupinách turistů už nebude tak populární a přejde se zřejmě k individuálnímu či párovému cestování. Velkou popularitu také zaznamenala oblast karavanů, které umožňují nízkonákladové cestování na úkor dopravců a ubytovacích zařízení. Podobně je na tom také přespávání v přírodě tzv. pod širákem nebo kempování, jelikož zde není potřeba prokazovat bezinfekčnost.

3.1.4 Dopady pandemie COVID-19 na cestovní ruch

Z důvodu plošných restrikcí bylo nejen v naší zemi, ale celosvětově omezeno cestování, aby se onemocnění více nešířilo. Cestovní ruch celkově prošel velkou proměnou a lidé už nemohou zdaleka tak svobodně cestovat jako mohli před vypuknutím pandemie. Bez

potvrzení o bezinfekčnosti (očkování nebo negativní výsledek testu), respirátorů a dalších opatření už cestování pravděpodobně po nějakou dobu nebude možné, ale na druhou stranu pro většinu z nás to není až tak velký problém, aby na cestování zcela zanevřeli.

Nejvíce zasaženi touto pandemií byli lidé, kteří pracují ve službách, a hlavně tedy v cestovním ruchu. Zde se jedná převážně o pracovníky v hotelnictví, restaurátérství, přepravní společnosti, cestovní agentury atd. Největší pokles přišel v roce 2020 a to hlavně u zahraničních turistů, přijíždějících do České republiky. Zde byl pokles rekreace ze 72 % na 63 %. Pro lepší představu poklesu tržeb z cestovního ruchu mezi roky 2019 a 2020 je přiložena Tabulka 1.

Tabulka 1 Propad cestovního ruchu v roce 2020 (v miliardách Kč)

Rok	Domácí turisté	Zahraníční turisté	Ostatní cestovní ruch (služební cesty, tranzit...)	Celkem
2019	90	124	86	300 miliard Kč
2020	69	30	43	143 miliard Kč

Zdroj: Tourdata, vlastní zpracování

V roce 2020 také díky pandemii přišlo o práci až 200 000 lidí, kteří byli zaměstnaní právě v cestovním ruchu. Většina z nich se musela adaptovat a najít si práci v jiném oboru. Kompletní číselnou infografiku z datového portálu Tourdata, který patří agentuře Czech tourism, je k nahlédnutí v Příloze 3. Jsou zde vyobrazeny hlavní rozdíly mezi výše zmiňovanými lety 2019 a 2020 (Tourdata, 2020).

3.2 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch je často popisován jako formální věda o struktuře, vazbách a chování určitého systému. Pod pojmem systém si lze představit souhrn prvků, mezi kterými existují různé vztahy. V případě cestovního ruchu existují dva základní podsystémy, kterými jsou subjekt a objekt. Celý systém je pak provázaný i na další systémy, které cestovní ruch v rámci vzájemných vazeb ovlivňují a tvoří tak jeho vnější prostředí. Jedná se o faktory ekonomického, sociálního, politického, ekologického a technicko-technologického prostředí (Hesková, 2011).

3.2.1 Subjekt cestovního ruchu

Za subjekt cestovního ruchu se považuje jeho účastník. Tím většinou bývá osoba, která užívá statky a služby cestovního ruchu a uspokojuje tak svoje potřeby mimo území svého trvalého bydliště. Účastník je také nositelem poptávky a spotřebovává produkty cestovního ruchu.

Do celkové statistiky cestovního ruchu jsou zahrnuty čtyři následující subjekty: stálý obyvatel, návštěvník, turista a výletník. Všechny tyto osoby mají svá specifika, která budou vysvětlena níže. Je vhodné zmínit, že do statistiky cestovního ruchu se nezahrnují následující cestující: stálí a dočasní přistěhovalci (imigranti), tranzitní cestující, místní cestující, diplomati, příslušníci armád, utečenci, studenti, kočovníci a také osoby cestující za prací (Hesková, 2006).

Pojem stálý obyvatel (rezident) se objevuje jak v domácím, tak i v zahraničním cestovním ruchu. V domácím to je osoba, která žije alespoň šest po sobě jdoucích měsíců v jiném místě před příchodem do jiného místa na dobu kratší než šest měsíců. V zahraničním je to osoba, která žije v zemi alespoň jeden rok před příchodem do jiné země na kratší dobu než jeden rok (Hesková, 2006).

Návštěvník je osoba, která se v domácím cestovním ruchu pohybuje v rámci hranic své země na místo mimo své trvalé bydliště po dobu kratší než půl roku. V zahraničním cestovním ruchu se pak jedná o osobu, která cestuje do zahraničí po dobu kratší než jeden rok za účelem jiným než je výdělečná činnost.

Dalším, pro všechny jistě známým pojmem souvisejícím s cestováním, je turista. Za turistu je možné označit osobu, která splňuje kritéria návštěvníka a zdržuje se na území mimo svůj domov po dobu alespoň jedné noci (krátkodobě pobývajícím turistu) nebo po dobu určenou (turista na dovolené – například po dobu 5 nocí v Chorvatsku).

Posledním typem subjektu je tzv. výletník, který cestuje na dobu delší než jeden den, a navíc ještě na daném navštíveném místě přenocuje.

3.2.2 Objekt cestovního ruchu

Za objekt se považuje všechno, co se může stát podnětem či motivací subjektu pro změnu pobytu. Jinými slovy se jedná o jakékoliv kulturní, přírodní, historické, sociální či urbanistické bohatství, které podněcuje cestovatele k návštěvě daného místa. Objekt tak

může tvořit určité místo (region nebo jednotlivá památka), nějaký statek, služba anebo také instituce, která se v dané lokalitě nachází. Důležité je, že z ekonomického hlediska je objekt nositelem nabídky, a tak se také chová na trhu cestovního ruchu.

Každý objekt cestovního ruchu má určitý potenciál, kterým přiláká návštěvníky. Základní potenciál, který se skládá z přírodního a kulturního bohatství, označujeme jako primární nabídku. Tento potenciál typicky není rovnoměrně rozmístěný, čímž se jenom dokazuje unikátnost každého místa. Všechny služby a instituce cestovního ruchu, které se na daném území nacházejí a motivují tak návštěvníky k cestování, lze označit jako sekundární nabídku. Konkrétně se jedná o dopravní infrastrukturu, ubytovací a stravovací zařízení, turistická a informační centra a také různé kulturní památky (Hesková, 2006).

3.3 Typologie cestovního ruchu

Nabídka cestovního ruchu se odvíjí od poptávky, je velice široká a různorodá. Kvůli lepší představě toho, co všechno pod pojem cestovní ruch spadá, bylo vytvořeno základní dělení cestovního ruchu, a to na druhy a formy. Takové dělení nám pomůže lépe pochopit podstatu tohoto komplexního jevu.

3.3.1 Druhy

Druhy cestovního ruchu lze určit podle motivace jeho účastníků. Jedná se tedy o účel, kvůli kterému cestující pobývá přechodně na cizím místě. Z hlediska motivace lze mluvit hlavně o cestovním ruchu rekreačním, sportovním, lázeňském nebo kongresovém. Kompletní výčet druhů cestovního ruchu podle Heskové je vypsán níže (Tabulka 2). V současné době se druhy cestovního ruchu většinou prolínají a kombinují. Pouze v malém procentu pobytů se lze setkat s čistým druhem cestovního ruchu, který má pouze jeden motiv zaměření (Hesková, 2011).

Tabulka 2 Druhy cestovního ruchu

Rekreační	Lázeňský
Sportovní	Zdravotní
Dobrodružný	Obchodní
Myslivecký a rybářský	Kongresový
Náboženský (poutní)	Stimulační

Zdroj: Hesková, 2011, vlastní zpracování

Význam a obsah každého z druhů cestovního ruchu je zřejmý už z jeho názvu. Všechny druhy jsou detailně popsány v autorově bakalářské práci s názvem Možnosti využití technických památek ve Středočeském kraji a v Praze. Čtenáři se tedy mohou o nich více dozvědět tam a z těchto důvodů již v této práci druhy cestovního ruchu nebudou více popisovány. Pro tuto práci je podstatné, že na území CHKO Kokořínsko se provozují v největší míře rekreační a sportovní druhy cestovního ruchu, případně jejich kombinace. Méně často pro běžného návštěvníka je možné účastnit se mysliveckého nebo rybářského či dobrodružného cestovního ruchu. Tyto druhy však hlavně odrážejí potřeby a zájmy návštěvníků tohoto regionu.

3.3.2 Formy

Dělení na formy cestovního ruchu je postavené na podstatě lepšího pochopení potřeb a cílů cestovatelů. Na základě tohoto pochopení lze potřeby účastníků cestovního ruchu upravit produkt přesně podle jejich potřeb a tím jim lépe vyhovět. Formy se zabývají také příčinami a důsledky, které cestovní ruch přináší.

Formy se dělí podle mnoha kritérií, jakými jsou například místo pobytu nebo geografická kritéria. Podobně jako u druhů cestovního ruchu, tak i jednotlivé druhy forem se navzájem prolínají, a proto je někdy obtížné určit přesně, o jakou formu se jedná.

Nejzákladnější dělení forem cestovního ruchu **z geografického hlediska** je podle Heskové následující:

Domácí cestovní ruch je využíván jenom obyvateli dané země a pouze na jejím území. Místní turisté tedy nemohou opustit hranice země. Tato forma je využívána hlavně v hospodářsky vyspělých zemích a stává se základem pro zahraniční cestovní ruch.

Zahraníční cestovní ruch znamená pobyt rezidentů mimo území jejich země, tedy v zahraničí. Tato forma se dále dělí na aktivní a pasivní. Aktivní zahraniční cestovní ruch (inbound tourism) zahrnuje příchozí zahraniční návštěvníky do cílové země. Výdaje těchto subjektů se pak objevují v aktivech platební bilance státu z cestovního ruchu. Na opačné straně pak stojí pasivní zahraniční cestovní ruch (outbound tourism), který sleduje rezidenty cestující do zahraničí. Výdaje těchto cestujících se pak projevují v pasivech bilance cestovního ruchu jako součásti platební bilance státu.

Mezinárodní cestovní ruch se skládá z aktivního a pasivního zahraničního cestovního ruchu několika států nebo regionů najednou. K této formě se váže také pojem světový

cestovní ruch a cestovní ruch světa (global tourism). Jak už název napovídá, v tomto případě se jedná o souhrn aktivního i pasivního zahraničního cestovního ruchu všech zemí světa. Na začátku 21. století byl odhad Světové organizace cestovního ruchu (WTO) takový, že domácí cestovní ruch se podílí zhruba 80 % na světovém cestovním ruchu. Na zahraniční cestovní ruch v té době podle odhadu WTO připadalo pouze 20 % podílu na světovém cestovním ruchu (Zelenka a Pásková, 2012).

Další dělení forem cestovního ruchu je **podle počtu účastníků**. Tato forma je rozdělena na tři základní části a to:

Individuální cestovní ruch provozuje jednotlivec nebo malá skupina lidí, kteří si sami určují cíl a organizují cestu. Při tvorbě programu je důležitá seberealizace.

Skupinový cestovní ruch, jak již z názvu vyplývá, zahrnuje větší skupiny cestovatelů, kteří mohou využívat skupinových slev na vstupné, dopravu a další aktivity. Tato forma může být jednodušší na plánování pro velkou část skupiny, která většinou pouze zaplatí požadovanou částku a poté se už o nic nemusí starat. Organizace samotná pak leží na jednom či více členech skupiny. Cesta (většinou zahraniční) může být také organizována externě, například cestovní kanceláří. V tomto případě může vzniknout výhodný balíček, který už obsahuje všechno od dopravy přes ubytování, vstupné až po stravování zahrnuté v ceně zájezdu.

V případě, kdy se z malé skupiny stane velká, jedná se již o tzv. **masový** cestovní ruch. Tato forma je ve velké míře organizována pouze cestovními kancelářemi, které nabízejí profesionálně zpracované zájezdy i pro náročné klienty. Nabídka těchto zájezdů stále roste a rozšiřuje se také počet destinací, ze kterých si mohou cestující vybrat. Výhodou masového cestovního ruchu jsou již zmíněné aspekty: dobrá organizace, rychlá dostupnost, pohodlí a také minimální jazyková bariéra díky službám průvodce či delegáta v místě pobytu. Naopak nevýhody této formy cestovního ruchu jsou: nedostatek volného času, hluk velké skupiny a závislost na ní. Typický účastník masového cestovního ruchu tedy navštíví jen nejznámější turistická místa, nakoupí si suvenýry a celou dobu se pohybuje ve skupině, ale nepozná téměř kulturu navštívené země.

Opakem masového cestovního ruchu je forma zvaná **ekologický** cestovní ruch. Tato forma je provozována především individuálně, v malé skupině lidí nebo v blízkém okruhu přátel. Společným zájmem účastníků je zájem o ekologii a ochranu životního prostředí. Mezi hlavní výhody této formy patří dostatek volného času, ticho, nové poznatky, zážitky a také

poznání kultury a života daného regionu. Nevýhod je oproti výhodám málo a za tu nejpodstatnější je považována nedostatečná infrastruktura (doprava, ubytovací a stravovací zařízení) v odlehlých částech regionů.

Další dělení podle Heskové na formy cestovního ruchu už není často používané v praxi, a proto zde už nebude detailně popsáno, ale pouze vyjmenováno.

Formy cestovního ruchu **podle způsobu organizování** jsou:

- **Individuální**
- **Organizované cestování**
- **Klubový** cestovní ruch (součást organizovaného cestování)

Formy cestovního ruchu **podle věku účastníků** jsou:

- **Cestovní ruch dětí**
- **Mládežnický**
- **Rodinný**
- **Seniorský**

Formy cestovního ruchu **z hlediska délky účasti** jsou:

- **Výletní** cestovní ruch
- **Krátkodobý**
- **Dlouhodobý**

Formy cestovního ruchu **podle převažujícího místa pobytu** jsou:

- **Městský** cestovní ruch
- **Příměstský**
- **Venkovský**
- **Agroturistika** a **ekoagroturistika** (součást venkovského)
- **Horský** a **vysokohorský**
- **Přímořský**

Formy cestovního ruchu **podle ročního období** jsou:

- **Sezonní**
- **Mimosezonní**
- **Celoroční**

Formy cestovního ruchu **podle použitého dopravního prostředku** jsou:

- **Motorizovaný** cestovní ruch
- **Karavaning** (součást motorizovaného)
- **Železniční**
- **Letecký**
- Lodní

Formy cestovního ruchu **z hlediska dynamiky** jsou:

- **Pobytový** (statický) cestovní ruch – pobyt na jednom místě a výlety jenom po okolí
- **Statický** (putovní), označován také jako **poznávací**

Formy cestovního ruchu **ze sociologického hlediska** jsou:

- **Návštěvy příbuzných a známých**
- **Sociální** cestovní ruch
- **Etnický** cestovní ruch

3.4 Destinační management

Destinační management je pojem, který má tato diplomová práce už v názvu, a proto je důležité se s ním dobře seznámit. V 90. letech minulého století byl destinační management považován za vyspělou formu řízení destinace cestovního ruchu, která se zavádí především v turisticky vyspělých destinacích na základě poptávky a trendů v tomto odvětví (Bratl & Schmidt, 1998).

3.4.1 Definice destinačního managementu

„Destinační management neboli řízení destinace je specifická forma řízení, která spočívá v procesu založeném na kooperaci mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry cestovního ruchu a na koordinaci v oblasti plánování, organizování a rozhodování v destinaci (tzv. princip 2K), přičemž klíčovým faktorem úspěšné realizace destinačního řízení je vzájemná komunikace (princip 3K)“ (Holešínská, 2012)

3.4.2 Destinace cestovního ruchu

Pojem destinace cestovního ruchu je pro tuto práci velice důležitý, a proto se mu bude věnovat tato podkapitola podrobněji. Destinace přímo navazuje na objekt, a občas bývají tyto pojmy dokonce zaměňovány, jelikož k sobě mají opravdu blízko. Většina z nás si při vyslovení slova destinace představí jakýsi geografický prostor, kam cestuje za různým účelem. Tímto prostorem může být území různé velikosti od malého města až po rozlehlý stát. Oficiální definice pojmu destinace zní následovně: „*Destinace je představována svazkem různých služeb koncentrovaných v určitém místě nebo oblasti.*“ (Palatková, 2011)

Tabulka 3 Marketingový řetězec služeb

Součásti řetězce služeb destinace klientovi	Plánování	Výchova a školení personálu	Marketing	Koordinace a kontrola kvality nabídky
Péče o klienty po návratu z destinace				
↑ Zpáteční cesta				
↑ Rozloučení a odjezd z destinace				
↑ Stravování				
↑ Sport a jiné aktivity				
↑ Zábava				
↑ Péče o klienta v destinaci				
↑ Informační servis v destinaci				
↑ Ubytování				
↑ Přijetí (přivítání) v destinaci				
↑ Příjezd do destinace (doprava)				
↑ Knihování				
↑ Informace jako zdroj pro rozhodnutí				

Zdroj: Vlastní zpracování, podle Palatkové 2011

Destinace se snaží nabídnout turistům co možná nejkvalitnější souhrn všemožných služeb, kterým se říká řetězec služeb. Většina návštěvníků určitého regionu vnímá řetězec služeb jako celek, a proto je vhodné, aby služby na sebe navazovaly, byly komplexní a dobře propojené. Atraktivita celého regionu se opírá hlavně o jeho primární nabídku, ale kvalitní řetězec služeb může mít také velký vliv na cestovní ruch a tím pádem celkovou oblíbenost regionu mezi jeho návštěvníky. Vzor marketingového řetězce služeb a jejich posloupnost (zdola nahoru) je vyobrazena výše. (Tabulka 3)

3.4.3 Přístupy k vymezení destinace cestovního ruchu

V následujících podkapitolách jsou rozebrány přístupy, které slouží k vymezení destinace. Těchto přístupů a jejich kombinací se v praxi využívá hned pět, protože není žádný jednotný přístup a situace jsou často různé. Při samotném vymezování je ještě důležité myslet nejen na geografické vymezení jednoho daného prostoru, ale na určení hierarchické návaznosti mezi nižšími a vyššími stupni destinace (resort – místní – regionální – národní a nadnárodní úroveň).

1) Vymezení destinace podle administrativních hranic

Tento způsob vymezení je technicky nejjednodušší, má také své přednosti v podobě organizace a řízení cestovního ruchu. Výhodou je jednoduché porovnávání na základě statistických dat, které se většinou vytvářejí právě pro tyto administrativní jednotky. Nabídka stejně jako poptávka však může být různorodá a hranice územního celku na ně většinou nemají žádný vliv. Z obchodního hlediska se tedy takové vymezení nejeví jako zcela vhodné (Palatková, 2011).

2) Vymezení destinace podle soustředění poptávky

Pro turistu je při výběru destinace důležitých mnoho faktorů. Jeden z nejklíčovějších nejen při výběru destinace, ale i při cestování po daném území, je vzdálenost od výchozího místa. „*Obecně lze konstatovat, že čím vzdálenější je zdrojový trh od destinace, tím větší je teritorium vnímané destinace*“ (Palatková, 2011, s. 13).

Pro lepší pochopení je uveden příklad letní dovolené v Chorvatsku. Pro místní obyvatele nebo obyvatele sousedních zemí Balkánského poloostrova bude destinace poměrně konkrétní místo – např. město Split nebo region Dalmácie. Avšak pro turisty ze vzdálenějších zemí může být destinací celá země, tedy Chorvatsko. Lidé žijící mimo Evropu mohou při dovolené v Chorvatsku za destinaci považovat Jugoslávii (špatná znalost historie) nebo východní Evropu jako celek.

3) Vymezení destinace podle míry zásahu veřejného sektoru

Destinace a systém jejich řízení může být založen buď na přirozeném vývoji, nebo může být dán rozhodnutím veřejného sektoru. Následující dělení je podle Palatkové vymezením destinací dle míry zásahu veřejného sektoru:

- A. **Tvorba systému destinace zdola** – Toto vymezení je typické pro Českou republiku od roku 1993. Od tohoto roku jsou vytvářeny instituce v rámci systému cestovního ruchu a vztahy mezi nimi jsou ponechány na iniciativách soukromého nebo veřejného sektoru na regionální a místní úrovni.
- B. **Tvorba systému destinací shora** – Tato tvorba závisí na systému veřejné správy a na legislativním podkladu (zákon o podpoře turismu).
- C. **Smíšený systém** – Jedná se o smíšený systém, kde většinou převažuje přístup zdola nebo shora.

4) Vymezení destinace podle strategií

Strategie indukce rozšiřuje oblíbený region s vlastní mezinárodně známou značkou na širší region. Hlavní výhodou této strategie je dobrý obchodní a marketingový přístup k vymezení a řízení destinace podle potřeb cestujících. Naopak nevýhodou je prohlubování rozdílů mezi atraktivními a méně populárními regiony (Müller, 1998).

Strategie dedukce dělí území (destinaci) na menší regionální destinace na základě geografických parametrů a politických hranic. Marketing stejně jako potřeby cestovatelů nejsou v této strategii na prvním místě, jako tomu bylo u strategie indukce. Za největší výhodu lze považovat podporu od státních orgánů díky přesným parametrům regionů. Na druhé straně je nevýhodná nízká efektivita systému řízení destinace.

Strategie centralizační je poslední ze tří strategií. Její podstata leží na jednom společném centru pro celou destinaci, které zajišťuje celkové marketingové řízení destinace nebo dokonce celého státu. Nespornou výhodou této strategie je jednoznačné řízení a kompetence bez nutnosti delegování pravomocí. Naopak za nevýhodu lze považovat, že systém je závislý na veřejných dotacích a na politické oblibě.

5) Vymezení destinace podle vybraných indikátorů

Pro financování systému marketingového řízení mají destinace určité minimální hodnoty indikátorů, které rozvíjejí cestovní ruch v dané oblasti. Mezi tyto indikátory se řadí např. počet příjezdů, počet přenocování, lůžková kapacita nebo celková návštěvnost v dané destinaci.

3.5 CHKO Kokořínsko – Máchův kraj

Chráněná krajinná oblast Kokořínsko se nachází na území Středočeského, Libereckého a Ústeckého kraje. Konkrétně se jedná o okresy Mělník, Česká Lípa, Litoměřice a Mladá Boleslav. Celková výměra tohoto území je 272 km², ale 1. září 2014 byla připojena ještě část s názvem Máchův kraj o rozloze 136 km². Tato oblast se nachází v okolí Doks, Máchova jezera a hradu Bezděz. Celková výměra území Kokořínsko – Máchův kraj tedy činí 410 km². To z něj dělá středně velkou chráněnou krajinnou oblast v ČR. V porovnání nejmenší CHKO v ČR má pouze 40 km² (CHKO Blaník) a naopak největší má 1 068 km² (CHKO České středohoří). Zajímavé je, že hranice těchto dvou území na sebe přímo nenavazují, tudíž nejsou spojena do jedné ucelené oblasti, jak tomu většinou bývá (ochranaprirody.cz, 2017).

3.5.1 Historie a osídlení

Nejstarší osídlení Kokořínska je doloženo již v době paleolitu (starší doby kamenné). Za nejvýznamnější pravěkou lokalitu Kokořínska je považováno Hradsko u Kaniny, které bylo osídleno již v období mladšího paleolitu (40 000 – 10 000 let před n. l.). Bylo tu nalezeno množství kamenných nástrojů lovců z pazourku a čediče. V době asi 5 000 let před n. l. obývali oblast Kokořínska zemědělci, kteří žili ve stálých sídlištích, užívali keramiku a později bronz, chovali dobytek a pěstovali obilí. Z doby neolitu (mladší doba kamenná), eneolitu (doba měděná nebo také pozdní doba kamenná) a doby bronzové pochází rovněž řada nálezů. K nejvýznamnějším lokalitám patřilo Hradsko. Tehdejší obyvatelé si tady stavěli chaty s kolovou konstrukcí únětické kultury v 16. – 15. století před n. l. V 8. století před n. l. tu stála hrazená osada. V období po roce 500 před n. l. až do příchodu Slovanů (6. – 7. století n. l.) žilo na Kokořínsku daleko méně obyvatel. V té době se tu vyskytovaly germánské a keltské kmeny. Příchod Slovanů dokládají nálezy z vesnice Pavličky ze 6. století. Pavličky jsou částí obce Tuhaň. Nálezy keramiky na Hradsku pocházejí ze 7. století. Zřejmě v 8. století tu vzniklo opevněné hradiště, které je ztotožňováno s hradem Canburgem, připomínaných ve franských pramenech v souvislosti s tažením Karla Velikého do Čech v roce 805. Tuto teorii podporuje jméno sousední vesnice Kaniny a nález dvou železných přileb z doby franského vpádu (Novotná a kol., 2004).

V 10. a 11. století dochází ke kolonizaci, kterou podporovali čeští panovníci (knížata a králové) a později církve a šlechta. Vznikala tu trvalá sídliště v povodí řek Liběchovky a Pšovky, v centrální části a na severu Kokořínska. Kokořínsko patřilo šlechtickému rodu

Ronovců, ze kterého se později oddělila větev pánů z Dubé a pánů z Lipé. K nejvýznamnějším šlechticům patřil Hynek Berka z Dubé, majitel hradů Jestřebí, Houska, Kokořín a Bezděz. Během husitských válek v 15. století docházelo k úpadku Kokořínska. Majetky Berků z Dubé, nepřátel husitů, byly zničeny, a kromě statku v Dubé se o ně podělily nové šlechtické rody, např. rod Smiřických a v 16. století rod Hrzánů z Harasova. V 17. století se velká část majetku opět vrátila Berkům z Dubé. Po třicetileté válce majetek nekatolíků a majetek Václava Berky z Dubé přešel do rukou pobělohorských vítězů, kromě rodu Valdštejnů většinou cizího původu. Oblast Kokořínska byla téměř vylidněná tažením nepřátelských vojsk a častými morovými epidemiemi. V době třicetileté války vznikaly valy a tesané skalní soutěsky, skalní byty, upravené převisy a jeskyně, kde se místní obyvatelé ukrývali před nepřátelskými vojsky. Třicetiletá válka byla i zásadním přelomem v národnostním vývoji obyvatel Kokořínska. Noví obyvatelé byli převážně německé národnosti. Na rozdíl od první vlny německých kolonistů ve 13. – 14. století, kteří brzy splynuli s českým obyvatelstvem, po třicetileté válce převládl v severní části Kokořínska německý charakter. V jižní a jihovýchodní části Kokořínska převládl naopak český prvek. Jazyková hranice probíhala přibližně mezi Nosálovem a Liběchovem. Vývoj českého a německého obyvatelstva tu probíhal odděleně a až do nástupu fašismu v Německu nedocházelo ke konfliktům. V roce 1938 po zabrání Sudet se většina českých obyvatel přestěhovala do vnitrozemí. Na konci 2. světové války byla bombardována Dubá. Po skončení 2. světové války, kdy území Kokořínska obsadila polská a sovětská vojska, tu často docházelo k rabování a ničení majetku. Došlo k vystěhování Němců a jejich majetek zabrali přistěhovalci především z Čech a Slovenska (Novotná a kol., 2004).

Od 60. let 20. století dochází díky rozmachu chalupaření k oživení oblasti Kokořínska a k obnově některých zemědělských usedlostí. Docházelo k rozvoji socialistického zemědělství, což přispělo k vytváření nových pracovních míst a také k nové výstavbě. K dalším změnám dochází po revoluci v roce 1989. Některé obce se stávají samostatnými, mají řadu kompetencí, ale chybí jim finance a někdy i personální zajištění. Mladí lidé odcházejí do měst, protože tu není dostatek pracovních míst. Sdružení obcí Kokořínska, jehož členy je 18 obcí i mimo hranice CHKO, se v současné době stará o rozvoj celé oblasti (Novotná a kol., 2004).

3.5.2 Turistické oblasti

Máchův kraj je oblast v okolí známého Máchova jezera. Je to jedna ze dvou hlavních částí celé CHKO, jak už bylo popsáno výše. Jedná se o jednu z nejromantičtějších částí celé naší země, která dostala své jméno po významném autorovi Karlu Hynku Máchovi. Nachází se zde velké množství lesů, pahorkatin, vodních ploch, ale také míst s krásnou lidovou architekturou nebo dokonce bývalý vojenský újezd – Ralsko. Na obrázku č. 2 lze vidět podrobně celé území Máchova kraje.

Obrázek 2 Máchův kraj

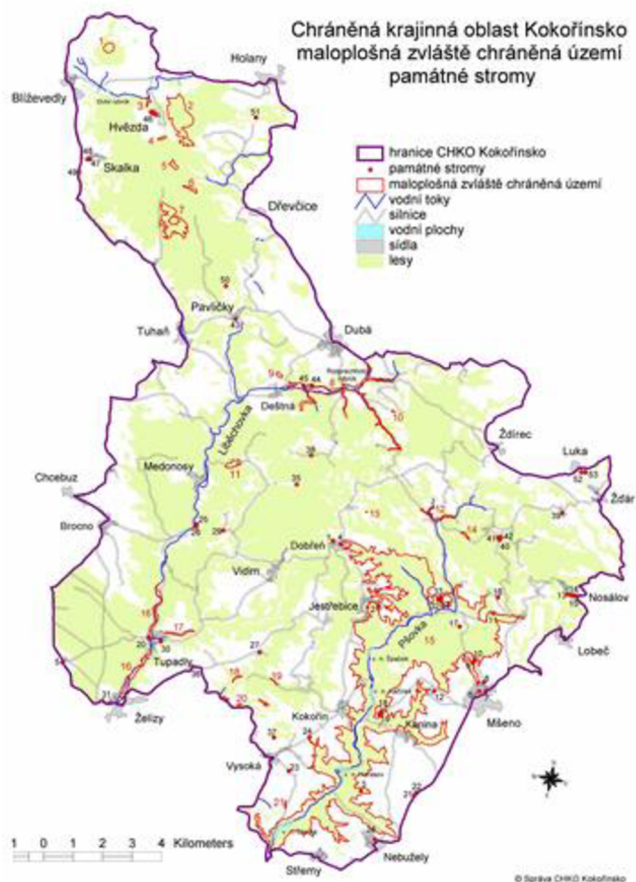
Zdroj: Agentura ochrany přírody a krajiny, 2012

Druhou oblastí a také původní součástí CHKO je právě **Kokořínsko**. Toto území získalo svůj název po hradu Kokořín, který bude ještě v této práci blíže představen. Oproti Máchově kraji se může Kokořínsko pyšnit odlišným typem krajiny, kde převládají hlavně pískovcové útvary, skalní města, rokle a údolí. Nejzajímavější turistické části jsou okolí vrchu Ronov, Vlohošť, zříceniny hradu Čap aj. Mapu celého území Kokořínska je možné vidět na obrázku č. 3 níže.

Na území Kokořínska se nachází také několik přírodních památek a rezervací. Konkrétně se jedná o čtyři přírodní rezervace (PR): PR Kokořínský důl, PR Kostelecké bory, PR Mokřady dolní Liběchovky a PR Vlohošť. Přírodních památek (PP) je výrazně více a jejich počet se navíc stále mění. Zde bude proto uveden pouze orientační výčet: PP Černý

důl, PP Deštenské pastviny, PP Husa, PP Kamenný vrch u Křenova, PP Krápník, PP Martinské stěny, PP Mrzínov, PP Na Oboře, PP Osinalické bučiny, PP Pod Hvězdou, PP Prameny Pšovky, PP Ronov, PP Stráně Hlubokého dolu, PP Stráně Truskavenského dolu, PP Střezivojický špičák, PP Stříbrný vrch a PP Želízky.

Obrázek 3 Kokořínsko

Zdroj: kct-tabor.cz, 2010

Peklo je krásné, malé údolí s možná trochu děsivým názvem, které se nachází nedaleko České Lípy. Hlavní dominantou je masiv pískovcových skal a zhruba 4 km dlouhá průrva, končící až v blízkosti města Česká Lípa. Oblíbenou lokalitou je také soustava Holanských rybníků.

Výčet turistických oblastí na Kokořínsku tímto jistě není kompletní, ale mnoho míst bude ještě zmíněno v praktické části diplomové práce, a proto v této kapitole už nebudou další dopodrobna rozebírána.

3.5.3 Geologie

Geologický vývoj chráněné krajinné oblasti Kokořínsko je datován do období starších prvohor. Jednotlivé části České křídové pánve byly tehdy roztroušeny v teplém rovníkovém moři. V období prvohor zvaném karbon (počátek karbonu před 354 miliony lety) docházelo na severu k usazování písku a jílu v mokřinách (řeky, jezera, močály). Tyto vrstvy hornin se nacházejí v hloubce až tisíc metrů.

Mezi nejdůležitější geologické vlivy na utváření terénu CHKO Kokořínsko patří výskyt moře v Čechách v nejmladším období druhohor zvaném křída (před 98 miliony let), sopečná činnost v období třetihor (před 20 až 40 miliony lety) a vyzdvižení terénu v období čtvrtohor (zahrnuje dobu posledních 2 milionů let). Eroze (mechanické působení větru, vody, ledu a sněhu) a prohlubující se říční údolí (tato činnost trvá vlastně dodnes) způsobila vznik křídových usazenin (sedimentů) a na některých vyvýšeninách vznikly čedičové sopky a znělcová tělesa (Piller, 2019).

Skalní útvary na Kokořínsku jsou z největší části tvořeny pískovcem s valouny, což jsou úlomky horniny velikosti několika milimetrů až 4 centimetrů, transportované vodou, větrem nebo ledem. Písek vznikl zvětráním žuly. Žula neboli granit je vyvřelá hlubinná hornina, která obsahuje z největší části křemen. Pískovcové útvary na Kokořínsku se dělí na hrubozrné, obsahující štěrk a jemnozrné, obsahující vápník a pocházející z mořského dna. Jemnozrné pískovce obsahovaly mořské živočichy, které svou činností (tvoření chodbiček, zavrtávání se, lezení po dně, hrabání apod.) způsobily pestrost složení pískovců, tedy to, že se v pískovcích nezachovaly původní vrstvy. Tato činnost mořských živočichů se nazývá bioturbace. Z pískovců, obsahujících křemen v moři do hloubky 50 metrů, vznikly strmé skalní stěny, rozdělené sítí svislých puklin, které se pravidelně opakují. Nazývají se rovněž kvádrové pískovce. Pískovce, vzniklé jako usazeniny z mělkého moře, vytvářejí ve skalách patra, často i desítky metrů vysoká, která jsou dlouhá kilometry lemující údolní svahy. Rozmanité složení pískovcových skalních stěn se projevuje stupňovitými svahy, které mají více skalních pater nad sebou. Je to charakteristické např. pro Kokořínský důl mezi Lhotkou a Vojtěchovem (Piller, 2019).

Pískovcové vrstvy na Kokořínsku mají v současné době mocnost kolem 260 metrů a k jejich usazení došlo asi během pěti miliónů let. Název jizerské souvrství pro toto pískovcové seskupení vytvořil český geolog Jan Krejčí v r. 1869 (v českém překladu vyšla v r. 1870). Jan Krejčí popsal jizerské souvrství v Kokořínském dole, které je tvořeno dvěma

vrstvami pískovců. Horní patro je tvořeno vápencovým pískovcem s ústřicemi. V r. 1885 pojmenoval paleontolog Antonín Frič tyto vrstvy pískovce jako první a druhý kokořínský kvádr (Piller, 2019).

Ukázkovým příkladem proželeznění pískovců je skalní útvar Pokličky v ústí rokle Močidla, který tvoří typickou dominantu CHKO Kokořinsko. První kokořínský kvádr obsahuje proželezněné pískovce kromě již zmíněné lokality Močidla ještě v Kokořínském a Vojtěšském dole. Pro druhý kokořínský kvádr je typické, že pískovcové vrstvy a slepence tvoří několik pater nad sebou (rokle Kočičina a Vrbodol). V Šemanovickém dolu dvě patra proželezněných hornin odděluje výška 55 metrů. Zajímavé vysrážení železa v pískovcích na Kokořínsku, kdy železo není v pískovci umístěno vodorovně, ale např. v kulovitých nebo trubicovitých útvarech, se označuje železitá inkrustace (Piller, 2019).

Na Kokořínsku docházelo vlivem zlomů a puklin k deformačním strukturám v nezpevněných sedimentech. Zlom je puklina v hornině, podél které nastal pozorovatelný pohyb bloků hornin, tedy pískovce. Délka zlomu může mít rozměr několika metrů až stovek metrů. Celky oddělené zlomy zemské kůry se nazývají bloky (kry). Zlomy a pukliny na Kokořínsku se vytvářely během několika geologických etap. Nejstarší etapa proběhla, když zde byly vytvořeny pískovce, zpevněné usazené horniny na konci období druhohor.

Mezi nejznámější zlomy této oblasti patří deštenský a osinalický zlom. Deštenský zlom vede údolím říčky Liběchovky (pravostranný přítok Labe, 78 % Liběchovky protéká CHKO Kokořinsko), Deštnou a Ruprechticemi. Pro deštenský zlom je typický pokles severní pískovcové tabule místy až o 90 metrů. Osinalický zlom je na rozdíl od zlomu deštenského tvořen několika menšími zlomy, přičemž severní kra je oproti jižní vyvýšena o několik desítek metrů. Název získala podle Osinalic, části obce Medonosy, asi 18 kilometrů severně od Mělníka. Vede přes Osinalice, Kosteletky a Dolní Housku. Zlomy, probíhajícími v zemské kůře, se oddělila brusenská kra, která prochází obcemi Brusné, Romanov a Příbohy. Brusenská kra byla vyzdvižena sopečnou činností, takže se nachází 40 metrů výše oproti svému okolnímu terénu. (Piller, 2019)

Na Kokořínsku se vyskytují hlavně systematické pukliny, což znamená, že v pískovcových usazeninách se objevují dvě nebo více svislých puklin, vedených ve stejném směru (od severu k jihu). Jedná se o Kokořínský a Šemanovický důl. Přírodní rezervace Kokořínský důl je asi 14 kilometrů dlouhé údolí, lemované různorodými pískovcovými útvary. Vede od železniční zastávky Lhotka u Mělníka ke křižovatce zvané

Ráj. Šemanovický důl je kaňonovité údolí blízko hradu Kokořín. Údolí je ohraničeno pískovcovými věžemi, ve kterých jsou vytesány dnes již prázdné skalní byty.

Podzemní vody v CHKO Kokořínsko jsou vedeny od místa zasakování dešťové vody do propustných pískovcových bloků terénem ve směru jižním až jihozápadním, což odpovídá směru usazování pískovcových bloků a hranic mezi těmito bloky. Většinu pramenů na Kokořínsku tvoří tzv. vrstevní prameny. Poloha vrstevních pramenů se řídí průběhem nepropustných vrstev skalních útvarů. Patří mezi ně prameny Pšovky.

3.5.4 Podnebí

Kokořínsko leží v mírném podnebném pásu. Co se týká teplot a vláh, patří většina CHKO Kokořínsko mezi mírně teplé a mírně vlhké oblasti. Za rok tu spadne kolem 500–650 mm srážek a průměrná roční teplota se pohybuje mezi 7,7 až 8,1 stupni Celsia. Nejsušší a tedy i nejteplejší jsou zemědělské plošiny na západní hranici Kokořínska (oblast mezi Brocnem a Újezdem) a také jižním směrem od Mšena (Střemy, Nebužely, Kanina). Chladnější a srážkově vydatnější je oblast na severu Kokořínska, což je dáno i její vyšší nadmořskou výškou. Hlavně na podzim se v této oblasti často vyskytují teplotní inverze. Tento meteorologický jev způsobuje, že u země se drží studený vzduch, který ve vyšší nadmořské výšce většinou vytváří mlhu. Během normální situace teplota vzduchu s výškou klesá, u teplotní inverze je tomu naopak. Co se týká sněhových srážek, dosahuje vrstva sněhu v zimě kolem dvaceti centimetrů. Na Kokořínsku je časté bezvětří (kolem 30 %). Nejčastější větry jsou severozápadní (kolem 15 %), jihovýchodní (kolem 14 %) a nejméně se vyskytují větry jihozápadní (kolem 10 %). Průměrná délka měsíčního svitu činí 1 476 hodin za rok (Novotná a kol., 2004).

3.5.5 Vodstvo

Vodní toky na území Kokořínska se vlévají převážně do Labe (Pšovka, Liběchovka a Obrtka), dále pak do Ploučnice (Dolský a Bobří potok na severu) a do Jizery (Skalský potok na východě). Pšovka (délka 31 km, plocha povodí 158 km²) pramení v nadmořské výšce 308 m v obci Blatce pod hradem Houska v Houseckém dole. Tok Pšovky vede od severu k jihu a v pískovcových skalách vytváří přírodní rezervaci Kokořínský důl. Dále tok Pšovky vede Konrádovským a Kokořínským dolem, kde její voda napájí řadu rybníků a tůní. Nejznámější z nich je rybník Harasov s koupalištěm v okrese Mělník. Do Labe se vlévá v místní části Mělníka, zvané Pšovce. Mezi její přítoky patří Žebrák (zprava) a Řepínský

potok (zleva). Liběchovka (délka 25 km, plocha povodí 157 km²) pramení severovýchodně od města Dubá a u Liběchovic se vlévá do Labe. Jejím pravostranným přítokem je Zakšínský potok (Novotná a kol., 2004).

V povodí Pšovky a Liběchovky se na ploše o rozloze 361 hektarů vyskytují mokřady (bažiny, slatiny, rašeliniště a území pokrytá vodou). V roce 1998 byly mokřady Pšovky a Liběchovky zapsány do kategorie mezinárodně významných mokřadů. Vyskytují se tu unikátní bezobratlí živočichové. Díky nepropustnému podloží se v CHKO Kokořínsko vyskytuje množství podzemních vod, které slouží jako zdroj kvalitní pitné vody pro okresy Mělník, Česká Lípa a Litoměřice (Novotná a kol., 2004).

3.5.6 Rostlinstvo

Pro oblast Kokořínska byly typické porosty listnatých lesů (bučiny, doubravy, habřiny, mokřadní olšiny). Na hranicích kaňonů a skalních porostech rostly borové lesy. Po zásahu lidí do krajiny se lesy dochovaly na obtížně přístupných místech skal Vlhoště a Malého Vlhoště CHKO Kokořínsko. Z doby ledové se dochovaly původní porosty reliktních borů, tedy původních borovicových porostů. Borovice tu rostou na těžko přístupných místech, většinou skalních hradech. V mělkých půdách rostou převážně jen mechy a lišejníky. Borovice se kroutí do nejrůznějších bizarních tvarů. Způsobuje to nedostatek vláhy a živin v půdě a silné větry. Stromy dosahují jen nízkého vzrůstu. Původní lesní porosty se dochovaly pouze částečně na skalách (např. přírodní rezervace Kostelecké bory), v údolích mokřadní olšiny, borové doubravy (svahy Kokořínského dolu) a bučiny (Housecké vrchy). Po vykácení lesů vznikla nová zemědělská půda. Lidskou činností se ze zbylých lesů staly borové a smrkové monokultury. Lesy zaujímají zhruba 52 % celkové rozlohy CHKO Kokořínsko. Největší podíl zaujímají borové lesy (asi 57 %), dále smrkové (18 %), dubové (5,5 %), bukové (5 %) a březové lesy (5 %). Nezalesněné pozemky tvoří z největší části zemědělskou půdu (orná půda, louky, pastviny). Některé pozemky však leží ladem (Novotná a kol., 2004).

Ze vzácnější květeny se na Kokořínsku vyskytuje kosatec bezlistý, koniklec luční, třemdava bílá, zlatovlásek obecný, vemeník zelenavý, hořec křížatý, zvonek boloňský, záraza vyšší, kavyl Ivanův a další. Tyto teplomilné rostliny rostou převážně na slunných a suchých stanovištích. Ve světlých lesích se můžeme setkat s rostlinami, jako je okrotice bílá, vstavač nachový, kruštík růžkatý, korálice trojklanná a medovník velkokvětý.

V hlubokých roklích rostly původně buky a smrky. Dnes se tu díky teplotní inverzi vyskytují chladnomilné květiny (vranec jedlový, sedmikvítek evropský, mechorosty).

3.5.7 Živočišstvo

Na území Kokořínska se ze savců vyskytují prase divoké, srnec, liška, veverka, kunovité šelmy, muflon a daněk evropský, z ptáků káně lesní, poštolka obecná a běžně zastoupené druhy sov a pěvců. Z plazů se tu vyskytují slepýš křehký, ještěrka obecná a užovka obojková. Vyskytují se tu i vzácné a ohrožené druhy živočichů, dokonce i živočišné druhy, které se u nás jinde nevyskytují (Novotná a kol., 2004).

V oblasti mokřadů žijí čolek obecný, čolek horský, ropucha obecná, skokan hnědý a skokan štíhlý. Ze vzácnějších druhů lze jmenovat skokana skřehotavého a mloka skvrnitého. Z ptáků v mokřadech žijí ledňáček říční, čáp černý, čírka obecná a moták pochop. V čistých vodách s písčitým, kamenitým i mírně bahnitým dnem žije ohrožená ryba sekavec podunajský. V mokřadech se vyskytuje pavouk lovčík vodní, ohrožení plži (vrkoč bažinný, vrkoč útlí, oblovka velká) a mlži (hrachovka říční, hrachovka čárkovaná). Ze vzácných druhů pavouků se na Kokořínsku vyskytují sklípkánek černý a slíďák, který patří mezi největší pavouky žijící v Evropě. Od roku 2001 žije v přírodní rezervaci Vlhošť sokol stěhovavý. Z dalších ptáků jmenujme holuba doupňáka, výra velkého a krkavce velkého. Dále tu žije kriticky ohrožený druh netopýrů vrápenec malý, netopýr černý a netopýr velký (Novotná a kol., 2004).

4 Vlastní práce

4.1 Historické události v regionu

Historický vývoj CHKO Kokořínsko – Máchův kraj byl ovlivněn mnoha důležitými událostmi, které se v této oblasti odehrály a ty nejvýznamnější z nich budou uvedeny. Za jednu z nejdůležitějších událostí části Máchova kraje je považováno využití prostoru Ralska pro vojenské účely. Vše začalo po druhé světové válce, kdy vojenský prostor sloužil československým vojskům, ale v socialistickém období mezi lety 1968–1989 toto území využívala i sovětská armáda. Její odsun pak probíhal po revoluci až do roku 1991 (Máchův kraj, 2019).

Na konci 60. let minulého století probíhala ve Stráži pod Ralskem také těžba uranu, což mělo na okolí neblahý vliv a vedlo až k uzavření a izolaci části této zóny. V blízkém okolí Ralska díky těžbě a vlivu vojenského prostoru zaniklo několik obcí. V budoucnosti se už plánují revitalizační a marketingové aktivity, které by pomohly k obnově krajiny. Vhodným příkladem takové aktivity je Geopark Ralsko, který vznikl na území bývalého vojenského újezdu v roce 2013. Součástí projektu je i vytvoření mobilní aplikace pro návštěvníky, kteří mohou využít pomocí svého telefonu služeb virtuální reality a zpříjemnit si tak svou návštěvu (visitralsko.com, 2018).

4.2 Cílové skupiny návštěvníků

Z marketingového hlediska je dobré blíže poznat cílové skupiny návštěvníků, pro lepší orientaci a přesnější cílení v rámci nabídky služeb cestovního ruchu. Určení cílové skupiny pomůže lépe porozumět potřebám a očekáváním těchto skupin. V této kapitole je uvedeno několik cílových skupin návštěvníků a u každé z nich je ještě napsána krátká charakteristika. Je vhodné poznamenat, že výčet skupin není kompletní a jejich charakteristika je spíše odhadována. Přesto se však s takovým odhadem může pracovat v destinačním managementu k marketingovým účelům.

4.2.1 Bezdětné páry

Tato cílová skupina se skládá z bezdětných párů (muž a žena) ve věku od 20 do 30 let. Tyto páry mají většinou ještě před svatbou a jejich příjem je řadí do nižší nebo střední třídy.

Oba pracují, ale přesto mají hodně volného času a jsou flexibilní. Tipy na výlety hledají hlavně na internetu, kde pak i sdílí své zážitky z cest. Snaží se nacházet nevšední místa a nevadí jim vícedenní výlety s možností přespání venku v přírodě. Pokud necestují spolu, tak ve společnosti kamarádů.

4.2.2 Rodiny s dětmi

Tato skupina obsahuje dva rodiče (cca 25 až 60 let) a určitý počet dětí (do 20 let), kteří společně cestují. Výlety jsou hodně zaměřené na potřeby dětí, tudíž nejsou nijak dlouhé, náročné ani netradiční. Rodiny často navštěvují hlavně dobře turisticky známá a zmapovaná místa, která znají už z předchozích návštěv, nebo dostali tip od známých. V menší míře využívají k plánování internet a občas ještě používají papírové mapy a průvodce. Často navštěvují různé památky, infocentra a restaurační zařízení. Jezdí jak na jednodenní výlety bez přenocování, tak i na delší, vícedenní dobrodružství. V případě delších výletů většinou využívají chat či chalup, případně kempů, ale téměř nejezdí do hotelů. Často také provozují cykloturistiku.

4.2.3 Sportovci

Tuto skupinu tvoří muži i ženy zhruba od 16 do 65 let. Platy jednotlivců jsou poměrně vysoké, a proto mohou investovat dost peněz do svých zájmů a aktivit. Sportovci mohou cestovat sami, ale většinou sportují alespoň ve dvou či více lidech. Vyhledávají zajímavá a náročná místa s velkým převýšením. Sportovci cestují častěji než ostatní skupiny, v mnoha případech pocházejí z velkých měst, a proto hledají o víkendech únik od reality v přírodě.

4.2.4 Senioři

Tato skupina se skládá z mužů a žen starších 60 let. Příjmy důchodců nejsou nijak velké a radí se spíše mezi nízké až střední. Naopak mají hodně volného času. Senioři mohou cestovat sami, ale i ve skupinách, a většinou chodí na nenáročné túry. Oblíbený je také lázeňský cestovní ruch a cestování za odpočinkem.

4.3 Návštěvnost podle období

Obečně platí, že cestování a jeho organizace se hodně vztahuje k počasí. Navíc různá místa mohou vypadat odlišně napříč ročním obdobím. Zima je období, kdy se na území Kokořínska nachází nejméně turistů, a to hlavně v důsledku špatného a chladného počasí. Přestože krajina na Kokořínsku je poměrně členitá, tak se zde nenachází žádná horská střediska. Většina rybníků je na zimu vypuštěna, takže na bruslení zbývají pouze jezera. Turistika se dá považovat za hlavní lákadlo celého Kokořínska, ale zimní počasí jí moc nepřeje, a místy to může být až nebezpečné. Spousta chalupářů navíc své chalupy na podzim zazimuje a vracejí se až s příchodem jara. Zima na Kokořínsku proto není příliš využitelná ani vyhledávaná.

Jaro bývá po dlouhé zimě většinou ve znamení návratu k vycházkám do přírody, která se v tomto ročním období zelená a vrací se do ní opět život. Počasí sice ještě není tak teplé třeba na koupání a přenocování venku pro všechny, ale odvážlivci se už o to mohou pokusit. V této době se také znovu otevírají některé hrady a zámky, které byly přes zimu uzavřeny, což jenom přispívá k příjezdu návštěvníků. Kromě přírody mohou cestovatele přilákat k návštěvě do měst a vesnic také Velikonoční svátky, které jsou spjaté s různými tradicemi. Ty se na vesnicích a malých městech stále ještě dodržují. Cestovní ruch pak v neposlední řadě podporují také chataři, chalupáři a zahrádkáři, kteří se vracejí do svých rekreačních objektů znovu hospodařit.

Zdaleka nejoblíbenější část na cestování po Kokořínsku je zaručeně léto. Vybízí k tomu teplé počasí, dlouhé dny a v poslední době také téměř žádné restrikce spojené s pandemií. Navíc děti školou povinné mají dvouměsíční prázdniny, které rády tráví u prarodičů nebo v přírodě. V létě se také koná spousta kulturních akcí, hudebních festivalů a dalších všemožných událostí, které podporují dění v regionu a cestovní ruch s ním spojený. Při slunečných dnech je nejlepší trávit čas v blízkosti vodních ploch nebo se schovat do stínu lesů a chladu skal. Na Kokořínsku se nachází velké množství skalních bytů nebo zřícenin, které jsou během léta často obydlovány trempy nebo jinými návštěvníky přes noc. Kokořínsko nabízí spoustu zážitků, a právě léto je nejvhodnější doba pro jejich realizaci.

Posledním ročním obdobím, o kterém bude následující odstavec, je podzim. Ten přináší do lesů nádherné barvy a opět přeměňuje členitou krajinu Kokořínska v něco jiného. Na podzim (hlavně v jeho první polovině) ještě bývají jezera a rybníky po létě stále vyhřáté

a dá se v nich ještě koupat. Pěší turistika se dá provozovat po celý podzim, ale je už vhodné nosit teplejší oblečení a případně i nějakou svítilnu, jelikož dny se už rychle zkracují.

4.4 Analýza potenciálu cestovního ruchu

Tato část analyzuje důležité složky nabídky služeb cestovního ruchu destinace CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Analýza je rozdělena do několika kategorií podle nabízených služeb. Výsledné hodnocení je pak provedeno v následující kapitole, která obsahuje také SWOT analýzu.

4.4.1 Ubytovací zařízení

Na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj se nachází mnoho možností, kde se cestovatelé mohou nechat ubytovat při svých cestách. Největší zájem o ubytování bývá v blízkosti velkých měst, významných památek a také turistických a rekreačních destinací. Populární druh ubytování jsou v letních měsících kempy a rekreační střediska, která se nacházejí hlavně v okolí Máchova jezera. Naopak při cestách menšími obcemi a vesnicemi se mohou cestovatelé potýkat s nedostatkem ubytovacích zařízení. Je tedy vhodné si cestu vždy předem naplánovat a pro vyhledávání ubytování sledovat různé portály, protože na některých je možné si pronajmout i celou chalupu. Tato možnost je však vhodná pro větší skupiny cestovatelů, kteří přijedou strávit na dané místo hned několik nocí.

4.4.2 Restaurační zařízení

Pro velkou část návštěvníků je přítomnost restauračních zařízení velice důležitá. Naštěstí území CHKO je na tento trend dobře připraveno, jelikož se zde nachází velké množství restaurací všeho druhu. Jak už to tak bývá, největší nabídkou disponují větší města, avšak i menší obce často mají alespoň nějaké občerstvení či hospodu. Velká koncentrace restaurací se nachází také podél významných turistických tras a rekreačních středisek. Na mnoha místech se dají ochutnat také speciality místní kuchyně a například v restauraci U Grobiána si mohou návštěvníci upéct vlastní chléb. Tato restaurace se nachází v Kokořínském dole a je součástí druhého dne druhé navržené cykloturistické trasy. Zastánci mezinárodní kuchyně si mohou také přijít na své, ale exotičtější restaurace s nabídkou mezinárodních jídel nejsou pro tento region zcela typické a musí se více hledat. Co se týče

obchodů s potravinami, tak těch bohužel v menších obcích není příliš mnoho. Většina místních obyvatel je nucena za nákupy dojíždět do větších měst.

4.4.3 Dopravní infrastruktura

Z hlediska dopravy je na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj nejvíce využívána pozemní silniční doprava. Síť silnic je zde poměrně široká, avšak některé silnice nejsou kvalitní, vznikají zde díry v asfaltu, které je potřeba opravit. V regionu se nachází jediná rychlostní silnice první třídy č. 9, která vede mezi Mělníkem a Českou Lípou. Ta je populární hlavně mezi motorkáři v letních měsících, díky svému profilu s krásnými zatáčkami. Podél této silnice je několik motorestů a motelů. Nevýhoda osobní automobilové dopravy může nastat při hledání místa k zaparkování. Oficiálních parkovacích míst totiž není v blízkosti známých památek dostatek a návštěvníci mohou mít občas problém zaparkovat svůj automobil.

Do většiny obcí zajíždí autobusy veřejné dopravy, ale do těch nejmenších vesnic jezdí spoje pouze několikrát za den. Železniční tratě jsou rozšířené hlavně v okrajových částech CHKO, v okolí větších měst a v oblastech nížin. Lodní doprava se provozuje na velkých řekách (Vltava a Labe) anebo na Máchově jezeře, ale není příliš využívána k přepravě. V okolí se nenachází žádné velké letiště, které by mohlo sloužit k letecké dopravě.

4.4.4 Cykloturistika

Cyklistika je jedním z nejoblíbenějších sportů vůbec. Turistika je taky velice populární a CHKO Kokořínsko – Máchův kraj pro ni má ideální podmínky. Spojením těchto dvou odvětví vzniká cykloturistika, která spočívá v objevování turistických míst na kole. Výhoda tohoto způsobu cestování je ta, že během jednoho dne se dá poměrně rychle přemístit a je možné poznat relativně velkou část území. Aby mohla být cykloturistika v regionu provozována, je nutná hlavně široká síť cyklostezek, což území CHKO splňuje. Důležitá je také nabídka sekundárních služeb, o kterých je v textu rovněž zmínka. Celkové podmínky pro cykloturistiku jsou tedy na území CHKO velice dobré. Pro zájemce o cykloturistiku bez vlastního kola však může být problémem nedostatek půjčoven kol.

4.5 Rozhovor

Další výzkumnou částí vlastní práce je rozhovor. Ten byl veden se zaměstnanci několika turistických a informačních center na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Forma

rozhovoru byla písemná, konkrétně se jednalo o elektronickou formu pomocí e-mailu. V některých turistických a informačních centrech byl autor již dříve osobně přítomen a sbíral tam důležité informace pro psaní diplomové práce, avšak v té době ještě samotný rozhovor nebyl hotový. Všechny otázky a vyhodnocení odpovědí jsou k nahlédnutí v kapitole 5.2 této práce.

4.6 Dotazníkové šetření

První část kvalitativního výzkumného šetření byla uskutečněna na základě dotazníkového šetření. To bylo provedeno online formou, a to hned z několika důvodů. Prvním z nich je zachování anonymity respondentů, kteří se takto nemusí bát odpovídat upřímně, jak by tomu mohlo být u kontaktní formy dotazování, hlavně u identifikačních a osobních otázek. Další z důvodů, proč byla zvolena online forma, je jednoduchost a časová nenáročnost dotazování. V poslední době se navíc v důsledku pandemie COVID-19 většina schůzek a podobných záležitostí řeší online formou, a proto byl tento způsob zvolen i u dotazníkového šetření.

Dotazník k této diplomové práci byl vytvořen přes webový portál Google Forms, který patří americké společnosti Google. Konkrétně tento portál byl zvolen z důvodu své oblíbenosti u široké veřejnosti, disponuje uživatelsky přívětivým rozhraním a vyplňování samotné je velice jednoduché bez nutnosti registrace. Kompletní dotazník je k nahlédnutí v sekci příloh (Příloha 7). Odpovědi na dotazník a jeho celkové vyhodnocení je uvedeno v kapitole 5.3.

4.7 Návrh turistických tras

Návrhy turistických tras jsou jedním z hlavních výstupů praktické části této diplomové práce. Navrženy jsou dvě turistické trasy, které se skládají z míst všeobecně velice známých, ale i turisticky spíše opomíjených. Obě trasy nabízejí detailní charakteristiku zahrnutých památek, popis druhů přepravy včetně určených vzdáleností, časovou náročnost a také odhadovaný finanční rozpočet. V textu je také pro zpestření a lepší představu vloženo velké množství obrázků a fotografií mnoha zajímavých míst, které jsou v trasách zahrnuty.

4.7.1 Trasa č. 1 – Pěší turistika

První trasa trvá dva dny a je tedy vhodná nejen na víkendové výlety, ale také pro všechny druhy cestovatelů bez většího časového omezení. Ukazuje jak městské krásy (zámky, parky, kostely nebo rozhledny), tak i přírodní zajímavosti v okolí Mělnicka a Kokořinska. Zvolené ubytování dokáže pojmout až 15 osob, proto je trasa vhodná i pro větší skupiny turistů. Časový harmonogram, společně s finančním rozpočtem je k vidění vždy na konci každého dne v přehledné tabulce. Trasa je vhodná pro zájemce o pěší turistiku, rodiny s dětmi a milovníky přírody. Co se týká dopravy, tak trasa se dá zvládnout vlastním automobilem, ale rovněž pěšky v kombinaci s veřejnou dopravou, jelikož některé přesuny jsou trochu delší.

Den první

První navrhovaná trasa začíná v okresním městě Mělník, které se sice nenachází přímo na území CHKO Kokořinsko – Máchův kraj, ale jeho význam a přínos je pro tuto oblast nezanedbatelný. Je to také výborný startovací bod pro turisty, jelikož Mělník jako poměrně velké město je dobře dopravně dostupné. Mělník se nachází zhruba 40 minut jízdy autem od Prahy a dá se sem dostat pohodlně i autobusem, vlakem, v okolí vede také velké množství cyklostezek. Mělník je známý tím, že leží na soutoku dvou největších českých řek, Vltavy a Labe. Dostat se sem tedy dá i po vodě lodní dopravou, přestože to není zcela typické.

Prohlídka historického centra města začíná na krásném náměstí Míru, kde je hlavní dominantou budova radnice s kapucínským kostelem. Nachází se zde také kašna (Obrázek 4) se sousoším s názvem Vinobraní od autora Vincence Makovského z roku 1938 (ticmelnik.cz, 2019).

Obrázek 4 Kašna na náměstí Míru s budovou radnice v pozadí

Zdroj: ticmelnik.cz

Přímo pod úrovní náměstí se pak nachází podzemí, které bude první zastávkou na této trase. Prohlídka začíná přímo u budovy Turistického informačního centra a je možná pouze s průvodcem. Maximální kapacita jedné prohlídky je 15 návštěvníků. Ceny všech vstupů, stejně jako časová náročnost celého programu, jsou rozepsány v tabulce na konci každé trasy.

Historie mělnického podzemí sahá až do 13. století, kdy bylo vybudováno v pískovcovém kopci pod historickým jádrem města. Podzemí mělo hned několik možností využití. Většinou se tyto prostory využívaly jako potravinové sklepy, skrýše bohatství občanů, ale také jako možný úkryt v případě požáru či válečného nebezpečí. Podzemí je po rekonstrukci přístupné od roku 2008 a nachází se zde nejširší studna v České republice, jejíž šířka dosahuje více než 4 a půl metru. Další zajímavé informace o podzemí jsou k vidění na letáku (Příloha 1) TIC (ticmelnik.cz, 2019).

Po prohlídce podzemí pokračuje trasa návštěvou nedalekého Lobkowiczského zámku. Před zámkem se ještě nachází kostel sv. Petra a Pavla s překrásnou kostelní věží, která společně s mělnickým zámkem tvoří dominantu celého města. V kryptě kostela se poté nachází ještě poměrně známá kostnice, ale tato místa nejsou součástí navrhované trasy.

Za zmínku ještě stojí dechberoucí vyhlídka nad vinicí, odkud je za dobrého počasí vidět Praha, nedaleká hora Říp či dokonce České středohoří.

Historie zámku Mělník sahá až do 14. století, do doby vlády krále Karla IV., který prohlásil Mělník za královské věnné město. Tento známý panovník se také zasloužil o rozvoj vinařství v této oblasti, protože se mu podařilo dovézt vinnou révu až z Burgundska. Od 18. století získal zámek do své správy rod Lobkowiczů. V novodobé historii pak probíhaly spory o vlastnictví zámku. Ten byl nakonec v rámci restitucí vrácen opět rodu Lobkowiczů (lobkowicz-melnik.cz, 2020).

Komentovaná prohlídka zámku s průvodcem trvá jednu hodinu a jsou zde k vidění unikátní vnitřní prostory, trofeje, mnoho malířských i sochařských děl a starobylý nábytek z různých koutů světa. Zajímavý je také velký sál s historickými mapami významných evropských měst ze 17. století. Součástí prohlídky není vstup do vinných sklepů, kde je možná degustace místních vín. Tento program není zahrnutý v této trase, ale pro zájemce je přiložen leták (Příloha 2) s detailními informacemi a také cenami.

Po prohlídce zámku nastane čas oběda a pro tyto účely je skvělou volbou zámecká restaurace, která nabízí tradiční českou kuchyni za lidové ceny. Restaurace má nádherný výhled na soutok řek Vltavy a Labe. V poslední době však v následku restrikcí se restaurace potýká s finančními problémy kvůli malému počtu návštěvníků a její provoz bývá občas omezený, většinou je potřeba předchozí rezervace. V případě, že by tato situace nastala i v době návštěvy, tak doporučená alternativa přímo na náměstí Míru je restaurace a pivnice Němý medvěd, případně nedaleká restaurace Na Hradbách.

Odpolední program začne přesunem z města severně podél toku řeky Labe do asi 7 km vzdáleného města Liběchov. Pokud návštěvníci necestují vlastním automobilem, tak je vhodné využít pravidelné autobusové nebo vlakové spojení z mělnického nádraží.

Liběchov leží u soutoku říčky Liběchovky s Labem. Na počátku 15. století byl Liběchov majetkem Škopků z Dubé. Jindřich z Dubé, syn královského hofmistra a oblíbence krále Václava IV., byl přítelem a ochráncem kazatele Mistra Jana Husa. V říjnu 1412 odešel Hus do Liběchova v době, kdy byl vyhlášen nad Prahou interdikt a vedl odtud spor se svými odpůrci. S Husovým pobytem na liběchovské tvrzi je spojena řada jeho spisů (Výklad, O církvi, Knížky o svatokupectví, Dcerka). V listopadu 1413 odtud Hus odjíždí na Kozi Hrádek a na Krakovec. Odtud již putuje do Kostnice obhájit svůj spor s církví. Barokní zámek, bohužel dosud neupravený po povodni v roce 2002 (výška vody při povodni dosáhla

v přízemí zámku úrodně 3,2 m), byl postavený podle návrhu architekta Františka Maxmiliána Kaňky. Zámek není přístupný veřejnosti. Lidé však mohou navštívit zámeckou zahradu se sochami Matyáše Bernarda Brauna (na mytologické motivy) a Václava Levého. Liběchov také několikrát navštívil spisovatel Franz Kafka (Ryvolová, 2011).

V Liběchově a jeho blízkém okolí čeká návštěvníky prohlídka zámecké zahrady, výstup křížovou cestou ke kapli sv. Ducha a v neposlední řadě také skalní reliéfy Čertovy hlavy. První dvě místa jsou přímo v Liběchově, avšak Čertovy hlavy jsou vzdálené asi 2,5 km pěšky po modré turistické trase s názvem okruh Václava Levého. Tato cesta je určitě doporučena, avšak není vhodná pro rodiny s kočárkem, vozíčkáře, seniory či méně pohybově zdatné jedince, jelikož terén je místy kopcovitý. Pro všechny, kteří nechtějí absolvovat tuto vycházku, je doporučeno autobusové spojení do obce Želízy, odkud jsou už Čertovy hlavy (Obrázek 5) lépe dostupné.

Čertovy hlavy jsou asi 9 metrů vysoké reliéfy dvou obřích hlav vytesaných do pískovcové skály v borovém lese nad obcí Želízy. Václav Levý byl původně kuchař v liběchovském zámku. Později se stal jedním z nejvýznamnějších českých sochařů 19. století. Jeho dílo nalezneme také v novorománském kostele sv. Cyrila a Metoděje v Praze – Karlíně nebo v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha na Pražském hradě (Ryvolová, 2011).

Obrázek 5 Čertovy hlavy

Zdroj: turistika.cz

Pro nadšence pískovcových skal je doporučeno projít si okolí obce Želízy dále po okruhu Václava Levého. V pořadí od obce Želízy se konkrétně jedná o tyto body: skalní reliéf a jeskyně Harfenice, skalní reliéf Sfinga, skalní reliéf Had, Žabí jeskyně a věž Václava Levého. Kousek dál po žluté turistické trase je možné ještě zajít k turisticky známé jeskyni Mordloch a skalnímu útvaru Sedm chlebů. Tato jeskyně je známá tím, že byla kdysi obydlena loupežníky, odkud také pochází její název Mordloch (vražedná díra). Pro fanoušky lezení po skalách je vhodné zmínit, že se zde nachází také velké množství pískovcových skal, které mají vždy několik tras různých obtížností a jsou volně přístupné k lezení celoročně. V letních měsících a při dostatku času autor doporučuje navštívit také koupaliště Želízy, kde je 40 metrů dlouhý bazén.

Další zastávkou a předposlední zastávkou prvního dne je na této trase obec Tupadly, konkrétně zámek Slavín se stejnojmennou rozhlednou. Nejkratší cesta mezi obcemi Želízy a Tupadly měří necelé 4 kilometry a vede po okruhu Václava Levého přes PR Mokřady dolní Liběchovky. Autor však doporučuje cestu přes výše zmiňované skalní útvary, která je sice o něco delší, ale o poznání zajímavější. Do obce Tupadly se dá využít také autobusového spojení.

Zámek Slavín je nedostavěný zámek z 19. století. Původně zde měly stát čtyři majestátné věže, avšak dokončena byla pouze jedna (Obrázek 6), která od roku 1873 slouží jako rozhledna. Zámek měl ukládat 24 bronzových soch Ludwiga von Schwanthalera z Mnichova. Vytvořeno však bylo pouze 8 soch, které jsou v současné době k vidění ve vestibulu Národního muzea v Praze. Od roku 2002 se v areálu zámku nachází budhistické meditační centrum Samadhi. Zámek ani rozhledna podle posledních informací nejsou veřejnosti volně přístupné a lze se tam dostat pouze párkrát ročně v rámci meditačních kurzů, případně dne otevřených dveří. Nový majitel objektu se prý potýká s finančními problémy a osud zámku je tak bohužel nejistý. Za účelem návštěvy objektu je lepší zavolat na obecní úřad Tupadly a zkusit si tam domluvit prohlídku. Pro větší skupinu návštěvníků by to po předchozí domluvě neměl být problém. Případně se dá ještě domluvit prohlídka ve výše uvedeném meditačním centru Samadhi (rozhledny.webzdarma.cz, 2018).

Obrázek 6 Rozhledna Slavín

Zdroj: rozhlednovymrajem.cz

Plánovaný odjezd z obce Tupadly je v 19:16 z autobusové zastávky, odkud se pojedete do města Vidím, kde je zajištěný nocleh. Do osmi kilometrů vzdálené Vidimi se dá dojet i pěšky, případně dojet na kole, ale cesta už není nijak zajímavá a trvala by déle než dvě hodiny, proto je doporučeno využít autobusového spojení linky 691. Cesta autobusem trvá pouze osm minut a po příjezdu se skupina vydá ke svému ubytování, které je vzdálené asi jeden kilometr v Dolní Vidimi. Pro tento účel byl vybrán Dům zaniklých řemesel (Obrázek 7), což je nádherná zachovalá roubená chalupa, která poskytuje možnost ubytování pro skupiny až do 15 lidí. Toto ubytovací zařízení patří Ekocentru Koniklec a často se zde konají různé akce na podporu cestovního ruchu v oblasti Kokořínska. Dům pochází z druhé poloviny 18. století a jeho tradiční a venkovský styl byl zachován i po nedávné rekonstrukci. Uvnitř objektu je k vidění dobový interiér, velká pec, na které se dá dokonce i spát, historické nástroje a starožitný nábytek. Dále zde také jsou naučné tabule s audiozáznamem, který popisuje expozici skanzenu. K pozemku zároveň patří rozlehlá zahrada s mnoha ovocnými

stromy, keři a bylinami. Na zahradě se nachází výukové herní prvky, které jsou ohleduplně zasazené do terénu vesnické památkové zóny. Ze zahrady je pak přístup do lesa pomocí rozsáhlé sítě pěšin. Podrobné informace a možnosti rezervování ubytování lze najít na webových stránkách: <https://www.ekocentrumkoniklec.cz> (ekocentrumkoniklec.cz, 2019).

Tabulka 4 Časový harmonogram trasa 1, den 1

Místo a aktivita	Začátek	Konec	Cena – dospělí	Cena – dítě	Poznámka
Mělník – podzemí	10:00	10:50	60 Kč	35 Kč	Rodinné vstupné 2 dospělí a 2 děti stojí 140 Kč
Mělník – zámek	11:00	11:50	140 Kč	90 Kč	Děti do 5 let zdarma
Prohlídka vinných sklepů	12:00	12:30	50 Kč	50 Kč	Možné individuálně také s případnou degustací
Oběd	12:30	13:45	250 Kč	170 Kč	Jedná se pouze o cenový odhad na základě menu ve vybraných restauracích
Liběchov – zámek, křížová cesta, Čertovy hlavy	14:30	16:20	0 Kč	0 Kč	
Tupadly – zámek a rozhledna Slavín	18:15	19:00	50 Kč	50 Kč	Vstup pouze po předchozí domluvě na OÚ Tupadly
Vidim – ubytování	19:45	Druhý den ráno	Při obsazenosti 6 osob je cena 350 Kč / os.		Cena celkem za objekt je 2100 Kč/noc. Objekt pojme až 15 osob.
Souhrn			900 Kč	745 Kč	Cena nezahrnuje náklady na dopravu.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 7 Dům zaniklých řemesel

Zdroj: ekocentrumkoniklec.cz

Den druhý

Po probuzení je možné si dát na ubytování ještě snídani nebo rovnou vyrazit, jelikož program druhého dne bude opět nabitý skvělými místy. Ve Vidimi je obchod, občerstvení i restaurace, tudíž pro nákup snídaně není nutné chodit daleko. Historické jádro obce Vidim bylo v roce 1995 prohlášeno za vesnickou památkovou zónu. Jedna z největších dominant obce je nádherný barokní zámek, který dnes slouží jako domov pro seniory, avšak je možné navštívit alespoň jeho anglickou zahradu. Zahrada je propojená s lesem, kde je velké množství skal, jeskyní a známých Vidimských lávek, o kterých bude ještě řeč. Než však opustíme obec Vidim, tak za zmínku stojí také historický vodojem, skalní byty, sklepy anebo zřícenina Starý zámek. Všechny tyto památky najdeme jen pár set metrů od obce po modré turistické trase.

Po prohlédnutí krásného okolí obce Vidim se skupina vydá směrem na západ ke žluté turistické trase. Zde se nachází ještě několik zajímavých skalních útvarů a také oblíbená jeskyně s německým názvem Buschkeller. Nahoře na jeskyni se dříve nacházelo zábradlí a byla zde pěkná vyhlídka, avšak nyní tu už zábradlí bohužel není a vyhlídka trochu zarostla

stromy. Avšak jeskyně je stále v dobrém stavu, je rozhlehlá a má i vlastní komín, tudíž se zde dá případně i přenocovat.

Nejzajímavějším místem této lokality jsou pozůstatky tzv. Vidimských lávek. Těchto většinou kamenných lávek bylo v této oblasti kdysi až 35. Lávky vedou podél skal a je z nich nádherný výhled do okolní krajiny. Na většině původních lávek se podepsal čas, nemají už zábradlí a některé chybí úplně. Chodit po lávkách nemusí být pro všechny návštěvníky vhodné a je doporučena maximální opatrnost, hlavně v zimních měsících.

Trasa dále pokračuje po žluté turistické trase údolím mezi skalami. Zhruba po jednom kilometru se napojí na hlavní cestu, odkud se půjde doleva do obce Šemanovice. V této obci je doporučena přestávka před další cestou a k tomu je vhodná restaurace Nostalgická myš. Místo je kromě výborné restaurace také certifikovaným turistickým informačním centrem a zároveň nabízí možnost ubytování. Občas se zde konají kulturní akce, koncerty, plesy atd. Podrobné informace nejen o programu tohoto místa lze najít na webových stránkách: www.nostalgickamys.com .

Trasa po pauze dále pokračuje nejdříve po zelené a poté po červené naučné stezce směrem k obci Jestřebice. Cestou lze spatřit mnoho skalních útvarů, bytů, věží a jeskyní, které jsou typické nejen pro vybranou trasu, ale také pro celé území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Tato část cesty měří zhruba 2 km a po cestě lze zavítat na Jestřebický kamenný most. Ten pochází z 19. století a nachází se nedaleko stejnojmenné obce, která bude další zastávkou na trase.

Obec Jestřebice je podobně jako obec Vidim a další okolní obce vesnickou památkovou zónou. V této malebné obci se nachází několik restaurací (Drákulova krčma nebo hostinec Na Jestřebici), které jsou vhodné k osvěžení, případně na pozdní oběd.

Z Jestřebic trasa dále pokračuje po zelené turistické stezce, která je v této části souběžná s cyklostezkou č. 12. Zhruba po 1,5 km chůze se dostaneme k další zastávce, kterou jsou Jestřebické pokličky (Obrázek 7). Skalní útvar je podobný známějším Mšenským pokličkám, které jsou od tohoto bodu vzdálené pouze několik málo kilometrů. V těsné blízkosti Pokliček se nachází kalvárie a několik skalních útvarů, z nichž nejzajímavější je tzv. Skalní brána.

Obrázek 8 Jestřebické pokličky

Zdroj: ceskehory.cz

Trasa dále pokračuje po zelené turistické stezce přes obce Vojtěchov a Ráj. V obci Ráj se u křižovatky nachází oblíbený hostinec, kde je možnost se občerstvit před posledním výstupem závěrečného dne. Odsud se skupina vydá po žluté turistické trase, která je součástí tzv. Mšenského okruhu. Dalším bodem bude skalní město Bludiště. Toto místo je opravdu impozantní a je oblíbené nejen milovníky skal. Bludiště je vytvořeno z pískovcových skal, kde jsou do nich místy vytesané různé schody, prohlubně, úchyty, pukliny, komíny a také jeskyně. Bludiště je velice zajímavé a zábavné pro děti i dospělé. Na druhou stranu však některé úseky jsou dosti úzké a mají velké převýšení. Hůře schůdné úseky však mají zábradlí, madla či železný řetěz, který slouží k zachycení a lepší průchodnosti daných částí. Bludiště by neměli navštěvovat cestovatelé s kočárkem nebo méně pohybliví jedinci.

Trasa dále pokračuje po žluté značce a kopíruje Cinibulkovu naučnou stezku. Další zastávkou jsou Prolézačky. Už název napovídá, že zase půjde o zajímavý a středně náročný výšlap mezi skalami. Jsou zde vytvořené umělé schody, ale všem návštěvníkům se doporučuje maximální opatrnost. Prolézačky navazují na jeskyni zvanou Obraznice. Ta

ukrývala ve svých útrobách během třicetileté války obrazy před loupeživými Švédy. Jeskyně je uměle vytvořená s obdélníkovým základem a je celkem prostorná, avšak temná. Žije zde dost pavouků, slimáků a dříve tu prý byli i netopýři.

Od jeskyně skupinu čeká už jenom krátký přesun do obce Romanov, kde se nachází další skvělá možnost občerstvení v místní restauraci. V letních měsících se tu dá i přespat pod stanem či pod širákem. V okolí Romanova se ještě nachází několik zajímavostí, které stojí za zmínku: památník Mistra Jana Husa, přírodní divadlo nebo zmenšenina hradu Kokořín – tzv. Kokořínek. Z Romanova to je už jenom pár set metrů k naší poslední zastávce a také konci trasy – městu Mšeno. Při příchodu do Mšena je doporučeno navštívit nebo aspoň nahlédnout do místních lázní, které jsou spojené s koupalištěm. Lázně (Obrázek 9) se nacházejí v údolí a jsou postavené za první republiky ve stylu art déco. Celý areál lázní byl postaven podle projektu architekta Dušana Jurkoviče (Ryvolová, 2011).

Obrázek 9 Lázně Mšeno

Zdroj: ceskatelevize.cz

Město Mšeno je vstupní branou do CHKP Kokořínsko. Leží na jeho východním okraji, na hranicích okresů Mělník, Mladá Boleslav a Česká Lípa. Mšeno bylo vyhlášeno městskou památkovou zónou. Ve městě se zachovaly patrové roubené i hrázděné domy. Dominantou

města je novorománský kostel sv. Martina s vysokou věží. Na náměstí Míru se nachází novogotická radnice (Ryvolová, 2011).

Tabulka 5 Trasa 1, den 2

Místo a aktivita	Začátek	Konec	Cena – dospělí	Cena – dítě	Poznámka
Vidím – zámek, lávky a okolí	9:30	10:30	0 Kč	0 Kč	
Šemanovice – oběd	11:45	13:00	160 Kč	100 Kč	Cenový odhad
Jestřebice – pokličky	14:00	15:00	0 Kč	0 Kč	
Cinibulkova naučná stezka	15:30	16:45	0 Kč	0 Kč	
Lázně Mšeno	17:00	19:00	80 Kč	30 Kč	Děti jsou až do 18 let. Důchodci nad 65 let platí stejně jako děti. Po 16 h je vstup na koupaliště poloviční.
Celkem			240 Kč	130 Kč	

Zdroj: vlastní zpracování

4.7.2 Trasa č. 2 – Cykloturistická

Druhá trasa je určena primárně pro cyklisty, jelikož přesuny mezi jednotlivými místy jsou delší. Trasa vede po vyznačených cyklostezkách, z nichž většina je zpevněná, ale na některých místech se jezdí i po šotolině nebo lesních cestách. Z důvodu většího komfortu při jízdě je lepší zvolit spíše horské nebo alespoň krosové kolo se širšími pneumatikami. Trasa začíná ve městě Nový Bor, odkud vede jižně přes Českou Lípu, Máchovo jezero, hrad Houska, hrad Kokořín až do cíle, který je v obci Lhotka. Spojuje tak oblast Českého středohoří, severních Čech, Máchova kraje a Kokořínska. Trasa je plánovaná na dva dny s jedním přenocováním, pokud se každý den ujede v sedle kola zhruba 40 kilometrů. Trasa je vhodná pro amatérské cyklisty, cykloturisty i cyklistické nadšence.

Den první

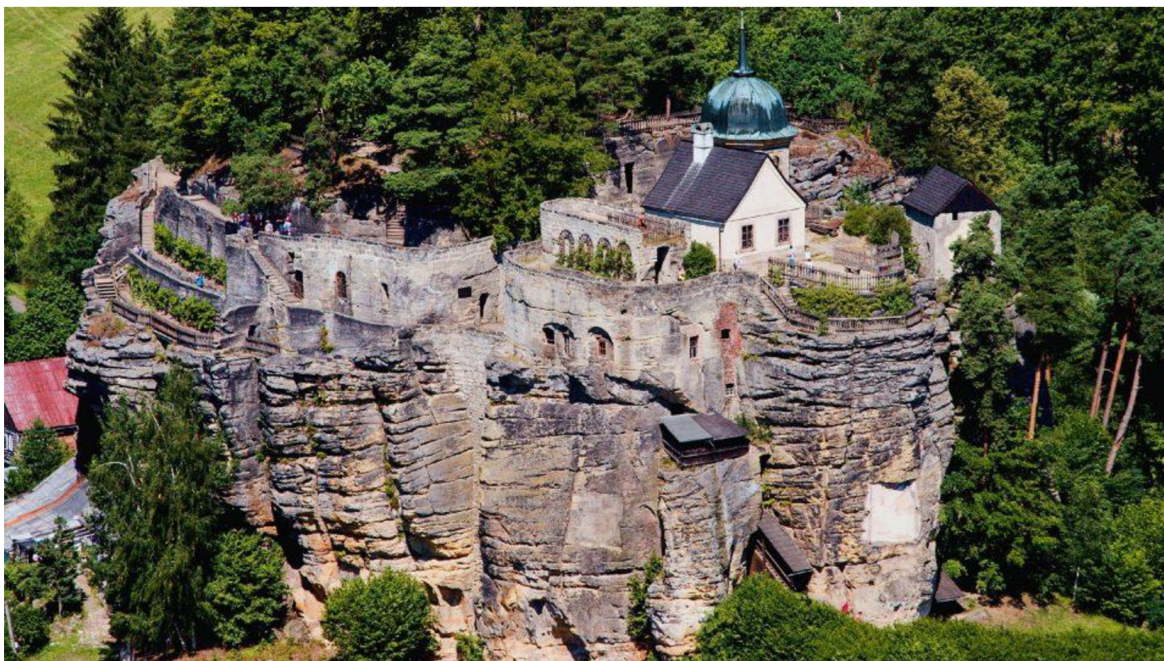
Začátek trasy se nachází ve městě Nový Bor, které leží v severních Čechách nedaleko Lužických hor. Dostupnost do města je dobrá veřejnou dopravou (autobusem či vlakem)

nebo po vlastní ose autem, případně rovnou na kole. Nový Bor je označován jako město sklářů, zeleně a zahrad. Sklářství má zde, podobně jako v celých severních Čechách tradici, již od 17. století. V centru města na náměstí Míru se nachází Sklářské muzeum, barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie z 18. století a také moderní kašna zvaná Po fajrumtu (tento výraz je místní dávný dialekt ze sklářského prostředí a znamená po práci). Kašna stojí uprostřed náměstí teprve od roku 2018 a její název odkazuje na dřívější slangový výraz pro konec směny, který pochází ze sklářského prostředí. Fontána se skládá ze dvou dřevěných trámů, které připomínají sklářskou formu (novy-bor.cz, 2019).

Z centra Nového Boru se skupina vydá do asi 2,5 km vzdálené obce Sloup v Čechách, kde bude první zastávka této trasy. Kola je nejlepší zanechat na parkovišti pod hradem a nahoru je nutné se už vydat pouze pěšky. Hrad Sloup (Obrázek 10) má bohatou historii, která sahá až do středověku. V období mezi 14. až 17. stoletím patřil hrad Berkům z Dubé, kteří byli příslušníky rodu Ronovců. O největší rozkvět se zasloužil rod Kinských, který zde působil v letech 1710–1940. V roce 1945 byl hrad znárodněn a poté prohlášen za kulturní památku (hradsloup.cz, 2021).

Okolí obce Sloup v Čechách nabízí kromě hradu hned několik dalších zajímavých míst, nádherných vyhlídek a jiných skalních útvarů. Od hradu je dobré se vydat po zelené naučné stezce Sloup v Čechách, která je také známá pod názvem Sloupský vyhlídkový okruh. Na začátku okruhu je k vidění Lesní divadlo, kde je možné v letních měsících zhlédnout divadelní představení. Stezka dále pokračuje k rozhledně a vyhlídce Na Stráži. Dále může skupina pokračovat dvěma směry. První možnost je odbočit ze zelené naučné stezky, navštívit ještě případně Samuelovu jeskyni a vydat se zpátky dolů do obce Sloup v Čechách. Druhá možnost je pokračovat po zelené NS směrem na východ, kde se nachází mnoho dalších zajímavých míst jako např. Hraběňčina vyhlídka, Švédská jeskyně nebo jeskyně Jezevčí díra. Trasa nabízí krásné výhledy do okolní členité krajiny a je zde velké množství jeskyní, vyhlídek a dalších skalních útvarů. Tento delší okruh vede po tzv. Vyhlídkovém okruhu kolem Bílé paní a je zhruba o 4 km delší než původní plánovaný okruh, se kterým počítá tato trasa. V případě prodloužení procházky o tuto část je nutné k času prohlídky připočítat zhruba 1,5 hodiny. Mapa okruhu (Příloha 5) je k nahlédnutí v příloze této práce.

Obrázek 10 Hrad Sloup v Čechách

Zdroj: ceskyrozhlas.cz

Trasa dále pokračuje po vyznačené cyklostezce č. 3053 přes Bukovany a Písečná do města Česká Lípa, která bude další zastávkou. Tento přesun měří přes 9 km a cesta na kole by měla zabrat něco málo přes půl hodiny. Pro nadšence do horské cyklistiky je doporučeno kousek před Českou Lípou odbočit na singltrek Česká Lípa, který vede nedaleko kopce s rozhlednou Špičák.

Česká Lípa je okresní město v Libereckém kraji, které má bohatou historii. První zmínky o tomto městě se datují do 13. století, kdy ještě neslo název Lípá podle stejnojmenného hradu na břehu řeky Ploučnice. Mezi další pamětihodnosti města se řadí zámek Červený dům, náměstí T. G. Masaryka se sloupem Nejsvětější Trojice a historickou budovou radnice nebo Klášter řádu svatého Augustina. Kolem náměstí se pak nachází hned několik restaurací, kde je možné si zajít na oběd. Pro tradiční staročeské jídlo je vhodná restaurace Moravanka, pro vegetariány jídelna Šambhala a pro milovníky asijské kuchyně je doporučena restaurace Bao Shi. Dále od centra města se nachází ještě oblíbená restaurace Stará Lípa, která nabízí českou kuchyni. Tato restaurace je však o něco dražší než všechny ostatní výše zmiňované (historickasidla.cz, 2021).

Po obědě a odpočinku nastane čas znovu šlápnout do pedálů a vydat se dále jižně směrem do Máchova kraje. Trasa pokračuje po cyklotrase č. 3053 a zhruba po 6 km jízdy se

dostaneme do obce Zahrádky, kde je možné podle časových možností udělat další přestávku. V blízkém okolí se nachází zámek s anglickým parkem a velké množství skalních útvarů. Podél Robečského potoka pak vede NS Peklo. Pokud se po ní návštěvníci vydají, mají možnost vidět několik zajímavých jeskyní, skalních bytů a také zříceninu hradu u Kvítkova. Nad údolím potoka nelze přehlédnout také 130 let starý železniční viadukt, který dnes stále obsluhuje vlakové spoje mezi Českou Lípou a Lovosicemi. Most měří přes 95 m a je vysoký 24 m. Pokud by tento most nebyl postaven, tak by trať musela vést přímo údolím, což by ovlivnilo zdejší krajinu, která by tak přišla o své přírodní bohatství.

Předposlední zastávkou prvního dne druhé trasy je obec Jestřebí, která je vzdálená asi 8 km, což odpovídá zhruba půl hodině jízdy na kole. Tento přesun je víceméně rovinný, jelikož vede podél národní přírodní rezervace Novozámecký rybník. Při teplém počasí je možné se zastavit u přírodního koupaliště Brejle, které se nachází těsně před obcí Jestřebí. K nalezení jsou dvě koupaliště s čistou vodou, travnatou a skalnatou pláží. Dříve zde byla pískovna a cihelna a obě koupaliště jsou vhodná ke koupání.

V obci Jestřebí čeká návštěvníky zřícenina hradu Jestřebí. Ten byl postaven na pískovcové skále ve stejnojmenné obci již na konci 13. století. Nechal ho vybudovat Jindřich Berka z Dubé a z jeho původního vzhledu se dnes dochovala pouze jedna čtvrtina. Nejzajímavější částí hradu je točité schodiště s lomeným portálem (Obrázek 11), které je uvnitř kulatého půdorysu věže. Dříve se v těchto místech nacházela studna. Po dřevěných schodech se dá vystoupat až na vrchol hradu, kde jsou dvě plošiny s nádherným výhledem do okolí. Hned vedle zříceniny se nachází na kopci také hřbitov s křížovou cestou a s kaplí Vzkříšení Páně. V obci Jestřebí je pak k vidění ještě roubená venkovská usedlost z 18. století, která se nachází hned u rychlostní silnice č. 9. Dnes tento architektonicky zajímavý objekt slouží jako restaurace (kudyznudy.cz, 2019).

Obrázek 11 Zřícenina hradu Jestřebí

Zdroj: severnicechy.cz

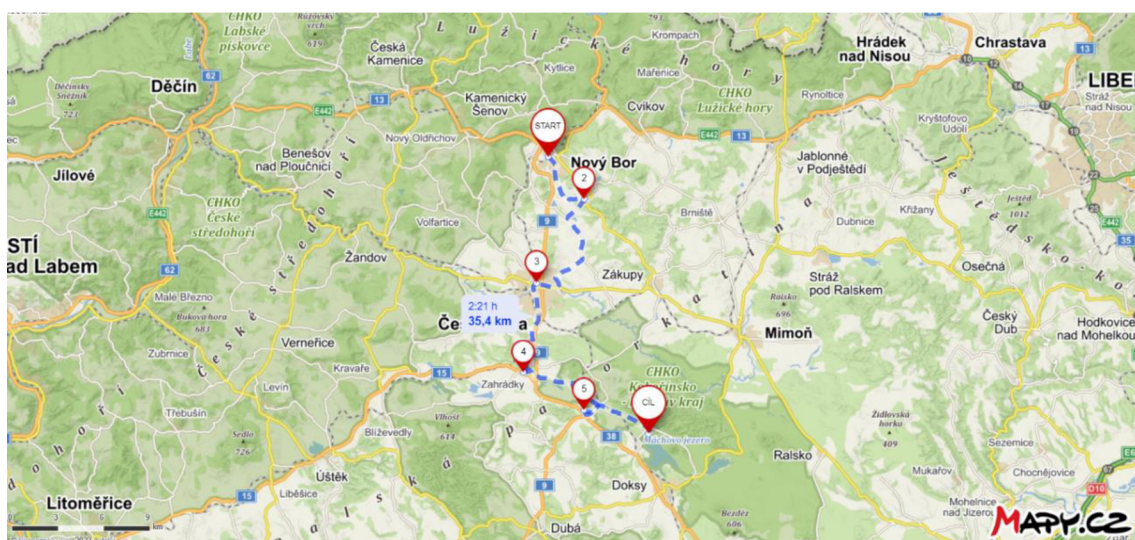
Poslední přesun prvního dne už měří pouze 5 km. Poslední zastávkou a také místem pro přenocování bude kempové městečko v obci Staré Splavy nedaleko Máchova jezera. Konkrétně se jedná o ulici Pod Borným, kde se nachází hned několik kempů, restaurací, barů a také různých atrakcí. Autor této trasy doporučuje kemp Barbara nebo rekreační středisko Harmonie, ale většina kempů si je dost podobná. Ubytování probíhá v soukromých chatkách, které jsou většinou koncipované pro čtyři osoby. K dispozici je samozřejmě sociální zařízení, kuchyňka, ohniště a různé prolézačky pro děti. Většina kempů má také vlastní restauraci a bar, kde se dá v poklidu občerstvit. Ubytování není nijak luxusní, ale na jednu noc to je určitě dostačující a cenově velice dostupná varianta. Pokud cestovatelé stojí o větší soukromí a pohodlí, je možné se ubytovat přímo ve Starých Splavech, kde je několik moderních penzionů a hotelů, ovšem za vyšší cenu.

Tabulka 6 Trasa 2, den 1

Místo a aktivita	Začátek	Konec	Cena – dospělí	Cena – dítě	Poznámka	Vzdálenost
Nový Bor	9:00	9:20	0 Kč	0 Kč		0 km
Sloup – hrad a skalní město	9:45	11:00	90 Kč	50 Kč	Rodinné vstupné (2 dospělí + 2 děti) stojí 220 Kč. Vstupné pro psy na vořítku 20 Kč.	4,9 km
Rozhledna Na Stráži	11:15	11:40	40 Kč	20 Kč		1 km
Česká Lípa – prohlídka města a oběd	13:00	15:00	200 Kč	140 Kč	Jedná se pouze o odhad ceny oběda.	9,6 km
Zahrádky – zámecká zahrada a údolí Robečského potoka	15:30	16:30	0 Kč	0 Kč		7,2 km
Jestřebí	17:00	17:30	0 Kč	0 Kč		8 km
Staré Splavy – ubytování	18:00	další den	350 Kč	350 Kč	Cena se může lišit dle zvoleného ubytování.	5,7 km
Celkem			680 Kč	560 Kč		36,4 km

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 12 Trasa 2, den 1

Zdroj: mapy.cz

První den po příjezdu nebo druhý den ráno se dá tato trasa obohatit ještě o návštěvu hradu Bezděz, který se nachází zhruba 12 km od Starých Splavů. Tato zastávka oficiálně není součástí trasy, ale pro zájemce je doporučeno navštívit i tuto historickou památku. Hrad Bezděz založil v roce 1264 král Přemysl Otakar II. Po smrti tohoto panovníka tu byl v roce 1279 vězněn jeho syn Václav II. se svou matkou královnou Kunhutou. Oba na Bezděz přivezl správce české země Ota Braniborský. Ve 14. století se hrad stává majetkem okolní šlechty. Hynek Berka z Dubé založil v podhradí osadu nazvanou Nový Bezděz, která byla později přejmenována na Bělou pod Bezdězem. Král Karel IV. chtěl získat všechny zastavený majetek zpět. Vydal zákoník Maiestas Carolina, podle kterého královský majetek už nesměl být zastavován. V zákoníku byl také konkrétně jmenován Bezděz. Šlechta tento zákoník nikdy nepřijala, protože ji omezoval v jejích právech. Karel IV. často pobýval na Bezdězu. Založil tu Velký rybník. Ten byl později na počest Karla Hynka Máchy přejmenován na Máchovo jezero. Během husitských válek se Bezděz díky své nedobytnosti stal nejmocnější oporou katolické církve na severu Čech. V té době sem byly dovezeny z Prahy Zemské desky a značný církevní i světský majetek. Před koncem třicetileté války byl hrad majetkem Švédů. Po skončení třicetileté války Vestfálským mírem v roce 1648 nebylo dlouho na hradě a v jeho okolí bezpečno. V roce 1932 získal hrad od posledního majitele z rodu Valdštejnů Klub československých turistů. Po 2. světové válce přešel Bezděz v roce 1953 do Státní památkové péče (hrad-bzedez.cz, 2021).

Na Bezdězu je okrouhlá Čertova věž, která měla vojenskou funkci. Dále se tu nachází Velká věž o průměru kolem 10 metrů. I ta měla vojenskou funkci. Její dnešní vnitřní členění pochází z doby jejího zpřístupnění v polovině 19. století. V Purkrabském paláci sídlil purkrabí, správce hradu. Když nebyl král na hradě, purkrabí ho zastupoval. Nejrozsáhlejší královský palác sloužil jako obydlí panovníka. Raně gotická kaple, která byla původně zasvěcena archandělu Michaelovi, pochází ze 13. století (hrad-bzedez.cz, 2021).

Den druhý

Druhý den se návštěvníci cykloturistické trasy probudí u břehu Máchova jezera, které je společně s výše zmiňovaným hradem Bezdězem dominantou celého Máchova kraje. Zajímavostí jezera je tzv. Myší ostrov, který se nachází uprostřed jezera. Na něm stojí zřícenina tvrze Myšlín, která je opuštěna už více než 600 let. Dnes slouží jezero hlavně k rekreaci, a to převážně v letních měsících. Koná se zde také mnoho zajímavých kulturních

akcí a hudebních festivalů. V městě Doksy se nachází zámek, turistické informační centrum nebo památník Karla Hynka Máchy. Rodiny s dětmi by mohlo zaujmout muzeum Čtyřlístku a labyrint strašidelných pohádek. Obě tato muzea se nacházejí na zámku Doksy, kde je mimo jiné i nádherný a rozlehlý zámecký park.

Z Doks se skupina vydá dále po cyklostezce č. 14 jižně. Projede se obcemi Okna, Žďár a Kruh, až se přijede do obce Houska, ke stejnojmennému hradu, který bude další zastávkou. Koncem 9. století přestavěl dřevěné hradiště na kamenné vévoda Slavibor z rodu Pšovanů, otec kněžny Ludmily pro svého syna Houseka. Podle jeho jména vznikl název hradu. Hrad založil Přemysl Otakar II. jako významný královský hrad, který se však brzy stal šlechtickým majetkem. Hrad několikrát navštívil Karel Hynek Mácha a do jeho okolí situoval děj svého románu Cikáni. Během staletí prošel hrad řadou stavebních úprav. V době 2. světové války sídlil v prostorách hradu oblastní štáb SS. V sedmdesátých letech 20. století, kdy byl správcem hradu evangelický farář Svatopluk Karásek, tu undergroundová kapela Plastic People of the Universe nahrála svou první desku. O hradu koluje mnoho tajuplných zvěstí a pověstí. Někdy se mu také přezdívá brána do pekel (Ryvolová, 2011).

Po prohlídce hradu trasa dále pokračuje po cyklostezce č. 3, která navazuje na cyklotrasu č. 211 a poté 142 až k další zastávce, kterou budou známé Mšenské pokličky. Cestou je možné se zastavit v obci Ráj, kde se nachází na křižovatce výborné občerstvení. Pokličky patří mezi nejznámější a nejnavštěvovanější skalní útvary CHKO Kokořínsko. Pískovcové skály připomínající hříby leží jihozápadně od obce Vojtěchov při ústí Močidel do Kokořínského dolu. Vznikly selektivním zvětráváním pískovců, vyluhováním železa z třetihorních vyvřelých hornin podzemními vodami a vysrážením limonitu na nepropustných slepencových skalách. Během zvětrávání pískovce odolávají lépe erozi vrchní vrstvy železitého pískovce oproti spodním vrstvám s příměsí jílu. Tak vzniká hříbovitý tvar s kloboukem posazeným na užší noze. Největší poklička má rozměry klobouku 6 x 5 x 1,5 metru. Její celková výška dosahuje 12 metrů. Pokličky vznikají a postupem času zase zanikají, a tak postupem času horní část skály odpadne. V okolí už ale vznikají další pokličky. Podobných útvarů najdeme na Kokořínsku více. Vedle tzv. Mšenských pokliček (Obrázek 13) můžeme navštívit ještě tzv. Jestřebické pokličky, které jsou zahrnuty v první trase. Nejsou však tak krásně tvarované jako Mšenské a jsou i hůře přístupné (Ryvolová, 2011).

Obrázek 13 Mšenské pokličky

Zdroj: ceskyrozhlas.cz

Po prohlídce Pokliček čeká skupinu pouze krátký přesun do zhruba 2 km vzdálené obce Kokořín. Ve středu obce se nachází sousoší svatého Mikuláše a jednopatrový barokní zámek z 18. století. O obci Kokořín pochází první písemná zmínka z roku 1320 v souvislosti s výstavbou hradu Kokořín. Obec v podhradí byla správním a zásobovacím centrem obyvatelů hradu. V době husitských válek se tu odehrálo několik bojů. Když v polovině 16. století hrad zpustnul, obyvatelé obce byli nuceni se této situaci přizpůsobit. Za zmínku stojí také restaurace a galerie Truhlárna, kde je plánovaná zastávka na oběd. Ta kromě české kuchyně a netradičních specialit místní kuchyně nabízí také kulturní centrum. V průběhu roku se zde vždy koná mnoho zajímavých kulturních a vzdělávacích akcí, výstav apod. (Ryvolová, 2011).

Hrad Kokořín nechal v roce 1320 vystavět na pískovcové skále pražský purkrabí Hynek Berka z Dubé. V roce 1426 byl hrad dobyt a poničen husity. Potom se majitelé hradu často střídali. Od začátku 16. století nebyl hrad obýván a následkem toho chátral. Koncem třicetileté války byl Kokořín zařazen mezi hrady, které se nesměly opravovat, aby se nestaly baštou nepřítele. Z hradu se stala romantická zřícenina, která inspirovala řadu umělců, mimo jiné básníka Karla Hynka Máchu, který tu často pobýval. V roce 1894 koupil zříceninu hradu Václav Špaček a tehdy byl Kokořín zrekonstruován v novogotickém stylu podle návrhu

architekta Eduarda Sochora. Hradní věž, vysoká 38 metru spolu s hradním palácem tvoří dominantu hradu. V roce 1951 se hrad Kokořín stal státním majetkem, po roce 1989 byl vrácen rodině Špačkových, která jej vlastní dodnes. V roce 2001 se hrad stal národní kulturní památkou (Ryvolová, 2011).

Obrázek 14 Hrad Kokořín

Zdroj: desperado.cz

Po návštěvě hradu se skupina opět vydá na cestu údolím řeky Pšovky a přírodní rezervací Kokořínský důl. Směrem na jih se nachází velké množství jeskyní, skalních bytů a dalších skalních útvarů, které jsou pro tento region typické. Je zde také velké množství různých restaurací, menších bister či krámků, kde je možné se po cestě občerstvit nebo si koupit pití. Nejznámější restaurační zařízení v Kokořínském dole je bezpochyby hospoda U Grobiána. Tato hospoda je známá nejen mezi trempy, ale i mezi všemi návštěvníky tohoto regionu, a to hlavně díky své tradiční české kuchyni a místnímu pivu Podkováň. V hospodě se navíc koná mnoho zajímavých kulturních akcí, a proto tvoří dobrou alternativu k výše

zmiňované restauraci Truhlárna. Velkou zajímavostí je jeskynní chlebová pec, která je dílem mistra kamnáře Viléma Königa. Unikátní konstrukce této historické pece umožňuje návštěvníkům ji i v dnešní době stále využívat a upéct si zde vlastní domácí chléb. Další zastávkou bude obec Harasov, která je vzdálená asi 4 km. Harasov je lokalita v Kokořínském dole v katastru obce Vysoká. Na dně Kokořínského dolu je stejnojmenný rybník, který je ideálním přírodním koupalištěm. Na skále nad rybníkem kdysi stával hrad Harasov, který pocházel z poloviny 14. století a pravděpodobně koncem 15. století byl opuštěn. K hradu Harasov se váže pověst o Krvomlýnu, který na hradě na skále nechal postavit rytíř Slavibor. Z původní stavby hradu se dochovalo pouze několik valů a příkopů. V okolí Harasova se nacházejí zbytky skalních bytů. Naproti rybníku u hlavní silnice stojí opuštěný hotel, který před více než 100 lety otevřel kníže Bedřich z Lobkowicz. Ještě před revolucí v roce 1989 byl hotel v provozu, ale od té doby došlo k úpadku. Hotel snad čeká lepší budoucnost, jelikož se pomalu začíná procovnat na jeho postupné rekonstrukci (Ryvolová, 2011).

Od Harasova trasa dále pokračuje údolím směrem na jih po cyklostezce č. 142. Po cestě je možno zastavit v oblasti zvané Štampach, kde se nachází bývalý vodní mlýn. V pískovcové stěně jsou ještě patrné pozůstatky středověkého skalního mlýna. V 18. století byl pak postaven mlýn nový – zděný. V blízkosti mlýna se nacházejí také dva chovné rybníky, u nichž si návštěvníci mohou zakoupit pstruha, štika nebo candáta za příznivé ceny. Pro milovníky rybaření je však vyhrazený nedaleký rybník Lhotka, který je známým rybářským revírem. V obci Lhotka se pak nachází unikátní a velice zachovalý skalní byt (Obrázek 15), který je jednou z expozic Regionálního muzea Mělník. Na celém území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj je možné najít více než 80 podobných skalních bytů. Skalní byt ve Lhotce je jeden z nejdéle využívaných a uvnitř lze vidět původní zařízení, zemědělské náčiní a stroje. Poslední obyvatelkou byla paní Holubová, která byt opustila v roce 1982 (muzeum-melnik.cz, 2020).

Obrázek 15 Skalní byt Lhotka

Zdroj: toulave-slapoty.cz

Skalní byt v obci Lhotka je poslední zastávkou této trasy. Ve Lhotce se nachází ještě přírodní koupaliště s písčnou pláží, které se dá v horkých dnech využít k relaxaci po více než 40 km v sedle. Ze Lhotky se dá dojet do Mělníka, který je vzdálený asi 7 km na kole nebo případně i vlakem. Z mělnického nádraží pak už jezdí velké množství spojů do všech koutů republiky anebo se tam dá případně i přepsat. Nejkratší cesta do Mělníka vede přes obec Velký Borek. K ubytování v historickém centru města Mělník může posloužit jeden z mnoha hotelů, hostelů a jiných ubytovacích zařízení. Autor této práce může doporučit například apartmány V Podzámčí, penzion Dobrý Kanec nebo hotel U Císaře. Možnost ubytování však už není přímo zahrnuta v této trase, a proto s ní nepočítá ani rozpočet (Tabulka 7). Mapa se všemi zvýrazněnými zastávkami je k nahlédnutí v Příloze č. 6 této práce.

Tabulka 7 Trasa 2, den 2

Místo a aktivita	Začátek	Konec	Cena – dospělí	Cena – dítě	Poznámka	Vzdálenost
Doksy	9:00	9:40	0 Kč	0 Kč		8 km
Hrad Houska	11:00	12:00	130 Kč	90 Kč	Rodinné vstupné (2 dospělí + 2 děti) stojí 390 Kč. Vstupné pro psy na vodítku 30 Kč.	13 km
Mšenské pokličky	12:45	13:15	0 Kč	0 Kč		9 km
Kokořín – oběd	13:30	14:45	150 Kč	100 Kč	Cenový odhad.	2,3 km
Kokořín – hrad	15:00	16:00	100 Kč	70 Kč	Děti do 6 let zdarma, do 15 let 60 Kč. Rodinné vstupné stojí 280 Kč.	1 km
Harasov	16:30	17:00	0 Kč	0 Kč	V případě koupání bude zastávka delší.	4 km
Lhotka	17:30	18:00	20 Kč	10 Kč	Vstupné do muzea.	6 km
Celkem			400 Kč	270 Kč		43,3 km

Zdroj: vlastní zpracování

5 Výsledky a diskuse

5.1 Hodnocení potenciálu cestovního ruchu

Tato část posuzuje lokační a realizační potenciál CHKO Kokořínsko – Máchův kraj a analyzuje jeho jednotlivé části. Výsledek je následně hodnocen pomocí SWOT analýzy.

5.1.1 Lokační potenciál

Přírodní zdroje jako jsou podnebí, geologie, vodstvo, rostlinstvo a živočišstvo jsou detailně popisovány už v teoretické části této práce. Z těchto poznatků lze tedy odvodit, že na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj jsou velice rozmanité přírodní podmínky. Kromě dostatku vodních ploch a hlubokých lesů se zde nachází také úrodná oblast Labské nížiny. Na části území se rozkládají pískovcové skály, které se mění pod přírodními vlivy a bohužel nelze zamezit jejich postupné proměně. Přírodní zdroje jsou často využívány v průmyslu k výrobě různých produktů apod.

Co se týče **kulturních a historických památek**, tak ani v tomto směru není území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj nijak pozadu. Nachází se zde totiž velké množství zámků, hradů a dalších památek, které lákají poměrně velké množství cestovatelů ze všech koutů republiky, ale i ze zahraničí. V regionu se nachází několik vesnických památkových zón, kde jsou k vidění zachovalá obydlí typická pro tuto oblast. Některé takové vesnice jsou součástí navrhovaných turistických tras a v jedné z takových historických roubenek v obci Vidím je dokonce plánované ubytování v rámci první trasy. Toto místo určitě stojí za návštěvu, jelikož je zde k vidění způsob života předchozích obyvatel a další kulturní zajímavosti.

V dnešní době vyhledává spousta návštěvníků také aktivní odpočinek, který se nejlépe realizuje prostřednictvím **rekreace a sportu**. Naštěstí destinace CHKO Kokořínsko – Máchův kraj je na tyto cestovatele dobře připravena a může jim nabídnout širokou škálu využití. Nejrozšířenější je určitě pěší turistika, kterou může vykonávat téměř každý bez jakéhokoliv omezení. Dále je na výše zmíněném území populární již zmiňovaná cyklistika a horolezectví. Zejména v letních měsících jsou potom populární také různé vodní sporty a plavání. Významná rekreační oblast se nachází hlavně v okolí Máchova jezera, jehož návštěva je součástí druhé – cykloturistické trasy.

5.1.2 Realizační potenciál

Možnost **dopravní obslužnosti** je velice důležitou součástí destinace cestovního ruchu. Území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj je dobře dosažitelné veřejnou dopravou (autobusy a vlaky), lodní dopravou (v blízkosti řeky Labe) a samozřejmě vlastním automobilem. V regionu se nachází mnoho cyklostezek, z nichž mimo jiné čerpá i druhá navrhovaná cykloturistická trasa. Výhodou je také fakt, že hlavní město Praha jakožto dobrý výchozí cestovatelský bod se nachází nedaleko, pouze necelou hodinu cesty veřejnou dopravou. Frekvence spojů jsou v okolí velkých měst, jako jsou Mělník, Mšeno, Doksy nebo Česká Lípa, taky velmi dobré. Další z faktorů, kterou návštěvníci této destinace určitě ocení, je hustá síť naučných stezek a turistických tras. Všechny z nich jsou velice dobře značené s mnohými rozcestníky a informačními cedulemi podél těchto tras.

Další podstatnou infrastrukturou v cestovním ruchu jsou jistě **ubytovací zařízení**. Na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj se vyskytují převážně penziony, rekreační střediska a kempy. Hotely jsou provozovány hlavně v okolí větších měst, případně u těch nejvíce turistických míst jako např. Máchovo jezero. Oblíbené jsou v létě hlavně kempy a chatové osady, které dokáží zprostředkovat levné ubytování. Pro trampy a jiné dobrodruhy je možné přenocování v jednom ze skalních bytů, jeskyní nebo jiných skalních útvarů, kterých se na území Kokořínska nachází velké množství. V poslední době je možné si pronajmout celou chatu nebo chalupu od místních obyvatel a majitelů.

Pro celkový rozvoj destinačního managementu je důležitá také celková **nabídka služeb**. Sem se řadí hlavně provoz stravovacích zařízení, turistických informačních center nebo půjčoven atd. Tyto služby jsou taktéž podstatné pro návštěvníky a jejich bezproblémový provoz jenom prospívá destinaci jako celku.

5.1.3 SWOT analýza

Na základě všech předchozích poznatků je vypracována SWOT analýza, která má za cíl poukázat na silné (Strengths) a slabé (Weaknesses) stránky této destinace. Tyto dvě kategorie jsou interní povahy a mohou být změněny přístupem či určitým rozhodnutím. Analýza identifikuje také příležitosti (Opportunities) a hrozby (Threats), které přicházejí z externího prostředí, které nemůže být jednoduše ovlivněno.

Tabulka 8 SWOT analýza

Silné stránky (Strengths)	Slabé stránky (Weaknesses)
Dobré přírodní a kulturní podmínky	Nedostatečná podpora cestovního ruchu
Výborná poloha (nedaleko hl. m. Prahy)	Málo sportovních zařízení pro veřejnost
Hustá síť turistických tras a cyklostezek	Velké množství malých obcí
Velký počet turistických infocenter	Nedostatečná infrastruktura
Dobrá dopravní dostupnost	Malý počet parkovacích míst
Zemědělsky úrodná oblast	Nejvíce aktivit pouze v letní sezóně
Příležitosti (Opportunities)	Hrozby (Threats)
Orientace na zahraniční turisty	Nedostatek financí
Lepší propojení a marketingová spolupráce území Kokořínska a Máchova kraje	Malá návštěvnost v důsledku pandemie COVID-19 nebo ekonomické krize
Zlepšení infrastruktury	Malý zájem návštěvníků
Rekonstrukce některých památek	Relativně malá spolupráce mezi Kokořínskem a Máchovým krajem
Nové segmenty na trhu cestovního ruchu a možný vstup do nich	Malá kapacita ubytovacích zařízení v některých částech CHKO

Zdroj: vlastní zpracování

Silné stránky, které obsahují předpoklady rozvoje cestovního ruchu, převažují svojí důležitostí nad těmi slabými. Navíc většina slabých stránek má možnost na zlepšení v poměrně krátkém časovém horizontu. Zlepšení by mělo přijít hlavně v oblasti infrastruktury, konkrétně kvality silnic a cyklostezek, zlepšení celkové infrastruktury v regionu, a hlavně cílená podpora cestovního ruchu.

Mezi největší příležitosti se řadí cílení na zahraniční cestovatele, kterých je v posledních letech málo. Je dobré zmínit, že například město Mělník a další větší turistická místa, jsou na příliv zahraničních cestovatelů již připravena a mají připraveny letáčky v cizích jazycích a také personál schopný se cizojazyčně domluvit. Za jednu z největších hrozeb je v posledních letech v cestovním ruchu obecně považována epidemická situace a restrikce spojené s onemocněním COVID-19.

5.2 Vyhodnocení rozhovorů

Tato část navazuje na nastínění formy a účelu rozhovorů v kapitole 4.5 této práce. Celkem se autorovi podařilo získat tři odpovědi z asi pěti oslovených turistických informačních center na území CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, za což jejich pracovníkům patří velké poděkování. Rozhovor obsahoval 9 otázek, z toho nebyly všechny vždy zodpovězeny nebo byl autor odkázán na jiný zdroj informací. Obdobný, avšak ne zcela strukturalizovaný rozhovor, byl veden i s několika obyvateli a návštěvníky tohoto regionu v rámci terénního výzkumu. Všechny informace byly užitečné při psaní této diplomové práce a přispěly k sestavování navržených turistických tras.

Pozorujete od vypuknutí pandemie nějaký trend v počtu návštěvnosti oblasti Kokořínska?

Před vypuknutím pandemie byla návštěvnost vyšší, hlavně u památek typu hradů, zámků, rozhleden a dalších vnitřních prostor. U přírodních památek byl pokles o něco nižší, avšak stále znatelný. Nejhorší situace byla v roce 2020 při prvním lockdownu. Naopak v roce 2021 se situace začala zlepšovat a byl zde velký příliv hlavně jednodenních turistů.

Jaké kulturní akce se pořádají v regionu pro podporu turismu?

Jedná se především o tradiční akce, gastronomické akce, městské slavnosti, workshopy apod. Většina akcí se odehrává hlavně v průběhu léta (např. letní kina, menší hudební festivaly a vinařské akce). Za zmínku stojí např. Mělnické vinobraní nebo Starosplavská pouť. Některé hrady, zámky, muzea či obce si pořádají vlastní regionální události, avšak pro organizování větších akcí není CHKO přizpůsobena a nebylo by to ani vhodné.

Jaká je odhadovaná roční návštěvnost regionu?

Odhadovaná roční návštěvnost CHKO je zhruba 200 000 návštěvníků.

Jaká je odhadovaná roční návštěvnost Vašeho turistického informačního centra?

Odhadovaná roční návštěvnost TIC Doksy je 15 000 návštěvníků.

V jakém ročním období je region nejnavštěvovanější?

Oblast CHKO je nejvíce navštěvovaná hlavně v letních měsících, avšak vyhledávaná je už zhruba od dubna až do října.

Je region i cílem zahraničních turistů?

Ano, je. Nejvíce navštěvovaná místa jsou Mělník, hrad Kokořín, Doksy a okolí Máchova jezera. Zahraniční turisté také občas projíždějí CHKO na kole. Poměr zahraničních turistů oproti tuzemským je však minimální a v posledních dvou letech díky pandemii ještě poklesl.

Kdo jsou nejčastější cílové skupiny návštěvníků?

Jedná se hlavně o rodiny s dětmi, aktivní turisty starší 30 let, a především o milovníky pěší turistiky. Do okolí Máchova jezera a do dalších rekreačních oblastí jezdí často také dětské zájezdy, tábory apod. V menším zastoupení CHKO navštěvují také senioři.

Jaké památky jsou nejnavštěvovanější?

Jednoznačně hrady, zámky, Máchovo jezero, ale i přírodní památky. Např. zámek Zákupy, zámek Doksy, hrad Kokořín, hrad Houska a samozřejmě hrad Bezděz, pak také zříceniny jako Ralsko nebo Jestřebí. Mezi přírodními památkami najdeme Máchovo jezero, Lysou skálu, Kokořinské pokličky, NS Swamp aj.

Jaké prostředky marketingové komunikace používáte nejčastěji?

V této moderní době se hojně využívá hlavně internet a sociální sítě. Konkrétně se jedná o webové stránky jednotlivých TIC, samostatných památek a také jejich facebookové stránky. Určité reklamy jsou však stále hmatatelné v podobě tištěných letáků, průvodců, informačních panelů, různých cedulí a ukazatelů.

5.3 Vyhodnocení dotazníku

Obsah a forma dotazníku je podrobně vysvětlena v kapitole 4.6 této práce. V této části bude pouze slovní vyhodnocení všech otázek dohromady. Všechny jednotlivé rozepsané otázky pak jsou k dispozici v části příloh (Příloha 7) této práce. Dotazníkové šetření probíhalo od ledna do března roku 2022 a celkem jej vyplnilo přes 140 respondentů. Zhruba

60 % z toho byly ženy. Věková struktura byla poměrně mladá, necelá čtvrtina respondentů byla do věku 24 let, a více než polovina ve věku 25–34 let. Více než 60 % respondentů mělo vysokoškolské vzdělání, více než jedna čtvrtina středoškolské s maturitou, a pouze 4 % respondentů měla jen základní vzdělání.

Další částí obecných a identifikačních otázek byla část o cestování. Více než 44 % respondentů tvrdí, že v důsledku pandemie cestují méně po území ČR, avšak v závěsu je skupina 41 % respondentů, kteří tvrdí, že cestují zhruba stejně v tuzemsku jako v době před vypuknutím pandemie COVID-19. Pouze necelých 13 % cestuje více. Zdaleka nejoblíbenější roční období pro cestování je podle respondentů léto, které získalo přes 78 % všech hlasů. Dále se potom umístilo jaro (12 % hlasů), podzim (6 %) a zima (3,5 %). Téměř polovina všech respondentů cestuje jak u nás, tak i v zahraničí. Necelá třetina pak více v zahraničí a zhruba jedna pětina více cestuje do zahraničních destinací. Ideální dovolená je podle respondentů hlavně u moře, na horách a při poznávání cizích měst. Důležitý je také aktivní odpočinek v podobě turistiky a dalších méně náročných sportů. Respondenti mají zájem o prostředí, kam cestují a při výběru destinace je pro ně důležitá okolní příroda a přítomnost kulturních akcí.

Hlavní část dotazníku směřovala přímo na CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Tuto oblast už někdy navštívilo 83 % respondentů, z čehož více než 55 % hned několikrát. Tato oblast byla oblíbená také v posledním roce, kdy jí navštívilo přes 30 % respondentů. Více než 30 % respondentů navštívilo tuto oblast před více než rokem, a téměř 20 % před více než pěti lety. S pravidelností návštěv se pojí další otázka, z které vyplynulo, že kolem 28 % respondentů se do této oblasti vrací pravidelně alespoň jedenkrát ročně.

Co se týče délky pobytu v tomto regionu, tak dvě třetiny respondentů sem jezdí pouze na jednodenní výlety. Jednu noc zde tráví necelých 10 % respondentů, dvě noci potom 13 % respondentů, a více než tři noci asi 10 % respondentů. Dá se říct, že kromě jednodenních výletů jsou celkem populární i víkendové výlety. CHKO Kokořínsko – Máchův kraj je navštěvována většinou lidmi, kteří jsou v doprovodu svých přátel nebo partnerů. Přes 30 % respondentů sem jezdí také s rodinou. Zhruba 11 % respondentů navštěvuje tuto oblast samotných, a pouze 7 % se psem nebo jiným domácím mazlíčkem.

Zajímavé byly také odpovědi ohledně motivace cesty do tohoto regionu. Více než tři čtvrtiny (76 %) respondentů sem jezdí za pěší turistikou, což se shoduje s odhadem autora i názorem turistických středisek. Na druhém místě s 34 % odpovědí je návštěva památek,

tedy hradů, zámků a přírodních zajímavostí. Na pomyslném třetím místě se umístil motiv rekreace, odpočinku či lázní s více než 26 % hlasů. Dále už bylo pořadí vyrovnané a přes 20 % hlasů získaly ještě motivy dovolené s přáteli, s rodinou nebo sport. Za méně populární motivy návštěvy se v tomto dotazníkovém šetření stala návštěva přátel či rodiny, nebo chataření a chalupaření. Je nutné poznamenat, že u této otázky bylo možné zvolit více různých odpovědí. Podobně tomu bylo u všech otázek (k nahlédnutí v Příloze 7), kde je výstupem sloupcový graf místo výsečového (koláčového).

5.4 Hodnocení turistické trasy č. 1

První den turistické trasy začíná ve městě Mělník, kde si návštěvníci mohou prohlédnout pouze ta nezajímavější místa a po obědě se vydají dále přes město Liběchov objevovat krásy Kokořínska. Odtud se trasa mění z městské na přírodní, kde většina cest vede po naučných či turistických stezkách lesem. Návštěvníci mohou obdivovat přírodní krásy stejně jako rozmanité skalní útvary vytesané do pískových skal lidskou silou. Trasa první den není příliš náročná a na delší přesuny se doporučuje využít hromadné dopravy podle instrukcí v textu, jelikož druhý den je trasa delší. První den je zakončen v obci Vidim, kde je vybraná k přenocování dobová roubenka, která pojme až 15 osob. Pro odvážné návštěvníky, kteří cestují sami, ve dvojici nebo v menších skupinách je možné přespat v některém ze skalních bytů či jeskyní v okolí obce Vidim. V nejbližším okolí se jich nachází hned několik a tento způsob přespávání je typický nejen pro skupiny trempů, ale v době covidových restrikcí se stal více vyhledávaným i mezi širší veřejností.

Druhý den čeká skupinu dlouhá, ale krásná cesta až do cílového města Mšena. V průběhu cesty je opět několik zajímavých zastávek (přiložená mapa – Příloha 4), tentokrát hlavně přírodní památky, které jsou typické pro tuto oblast Kokořínska jako např. skály, skalní útvary, jeskyně, skalní byty, sklepy, mosty apod. V průběhu cesty je několik restaurací, kde je možnost se občerstvit, avšak přesto je nutné mít nějakou svačinu, a hlavně dostatek pití s sebou. Druhý den celá trasa měří přes 18 km a pokud by někdo na konci již nemohl, tak z obcí Vojtěchov a Ráj se dá do Mšena dostat autobusem. Poslední zastávka je v areálu městských lázní Mšeno, kde je i krásné koupaliště. To určitě po náročném dni ocení jak děti, tak i dospělí návštěvníci. Mšeno je dobrým koncovým bodem této trasy, jelikož je to poměrně velké město s dostatkem restaurací, ubytovacích zařízení a také autobusových spojení při dopravě zpátky domů.

Co se týká výdajů, tak první den je o něco dražší, jelikož se platí několikrát vstupné a také ubytování ve Vidimi. Druhý den je v ceně zahrnutý pouze oběd a vstup na koupaliště Mšeno. Celkově tedy zaplatí dospělá osoba 1 140 Kč a dítě 875 Kč. Je nutné poznamenat, že toto je pouze cenový odhad a výsledné výdaje se mohou lišit. Ve finančních nákladech také nejsou zahrnuty ceny za dopravu, protože i ty se mohou lišit dle způsobu přepravy.

První trasa je vhodná pro turisty všech věkových kategorií a také pro větší skupiny návštěvníků (ubytování pojme až 15 osob). Místy je doporučena větší opatrnost kvůli horšímu terénu (hlavně Vidimské lávky, Prolézačky a Skalní bludiště), ale těmto zastávkám se dá vyhnout a cestu si tak usnadnit. Trasa se dá projít celoročně, ale nejvhodnější čas na návštěvu je kdykoliv od jarních do podzimních měsíců. V létě bude trasa nejoblíbenější, jelikož se bude dát využít i služeb koupaliště. Z hlediska dopravy je nejlepší kombinace hromadné dopravy a pěší turistiky. Trasa trvá dva dny s jedním přenocováním a z tohoto důvodu je vhodná i pro víkendové výlety.

5.5 Hodnocení turistické trasy č. 2

Druhá trasa je navržena primárně jako cyklistická. Měla by se dát zvládnout na silničním kole, jelikož většina míst vede po cyklostezkách, avšak místy trasa vede i po lesních cestách, kde není zpevněný povrch. Z tohoto důvodu je nejlepší a také nejpohodlnější zvolit kolo horské nebo alespoň krosové s trochu širšími koly. Trasa by se dala pojmout i jinou formou dopravy (např. vlastním automobilem nebo pomocí veřejné dopravy), ale primárně je stavěna pro horská kola.

Trasa je zajímavá tím, že spojuje region severních Čech, Lužických hor, ale také dvě od sebe oddělená území Máchova kraje a Kokořínska, která společně tvoří celek CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Díky těmto faktorům by tato trasa mohla navodit větší propojenost mezi těmito dvěma regiony a zasloužit se tak o rozvoj cestovního ruchu v této CHKO. Výhodou je to, že výše zmíněná dvě území jsou od sebe vzdálena v nejužším bodě, kudy vede i tato trasa, pouze zhruba tři kilometry. Obě území si jsou navíc velice podobná, co se týká přírodních, kulturních a dalších zdrojů. Dá se tedy říci, že kromě společné geografické hranice jsou na sebe navázána, avšak smyslem této trasy je i podtrhnout celkovou blízkost obou částí.

Náročnost trasy není nijak velká, jelikož jsou vybrány spíše cesty nížinatým údolím než po vrcholcích místních kopců. Přesto trasa měří první den 36 km a druhý dokonce 43 km,

což by neměl být problém ani pro méně zkušené cyklisty. Naopak pro ty, kteří touží po výzvě, je možnost si trasu prodloužit o výšlap ke hradu Bezděz, který je možné absolvovat první den odpoledne či druhý den ráno v dobré návaznosti na trasu. Trasa je vedena převážně po cyklostezkách, ale místy také po méně frekventovaných silnicích. Proto je dobré dávat pozor na okolní provoz a dbát vždy na dopravní značení. U určitých zastávek (hlavně u hradů na vrcholcích kopců) je dobré nechat kolo zabezpečené někde na úbočí kopce na parkovišti nebo u příjezdové cesty a zbytek dojít pěšky.

6 Závěr

Tato práce představuje fenomén zvaný cestovní ruch, jeho typologii, vývoj, význam a také důležitost pro aparát fungování každého státu. Cestovní ruch má velký vliv na život většiny obyvatel této planety a tvoří velkou část příjmů z terciálního sektoru služeb. Vedlejším cílem této práce bylo vysvětlení pojmů, týkajících se cestovního ruchu a destinačního managementu, které byly definovány odbornou literaturou v teoretické části této práce. Dále je zde uvedena podrobná charakteristika CHKO Kokořínsko – Máchův kraj včetně jeho návštěvníků, historie a předpokladů rozvoje do budoucna.

Dopady pandemie z hlediska návštěvnosti a cestovního ruchu obecně byly opravdu velké, avšak některé přírodní památky byly vytiženy o něco více než normálně. Přesto i u těchto památek chyběly ostatní doprovodné služby destinačního managementu, který by měly jako celek sloužit návštěvníkům této destinace. V současné době, kdy se cestovní ruch mohl těšit na klidné léto, přichází energetická krize spojená s konfliktem na Ukrajině. Zde však cestovní ruch opět ukázal svou sílu a mnoho provozovatelů rekreačních a ubytovacích zařízení poskytlo zdarma nebo za minimální pronájmy své prostory běžencům z východu, kteří tak mají po svém příchodu kde složit hlavu a začít tak novou kapitolu svého života. Tento počin jenom dokládá, jak velký význam má cestovní ruch napříč všemi fázemi běžného lidského života.

Hlavním cílem a také výstupem práce bylo navržení dvou vzorových turistických tras na území CHKO. První trasa je zaměřena převážně na oblast Mělnicka a Kokořínska, a je určena pro pěší turistiku. Druhá trasa je konstruovaná hlavně pro milovníky cyklistiky a propojuje oblast severních Čech, Máchova kraje a Kokořínska. Obě trasy mají podrobný popis zastávek a pamětihodností po cestě, společně s návrhy na prodloužení o další zastávky. Trasy obsahují kromě vzdáleností také přiložené mapy, finanční rozpočet, časový program a také doporučení na možnosti dopravy, ubytování a stravování. Počáteční a koncové body obou tras jsou vždy v blízkosti velkých měst, aby bylo možné se tam dobře dostat a navázat tak na nějaké dopravní spojení vhodné pro cestu domů. Navrhované trasy jsou konstruovány spíše pro menší a středně velké skupiny nezávislých turistů zhruba do počtu 15 osob. Obě trasy trvají dva dny s jedním přenocováním a jejich úkolem je ukázat významná i méně známá místa v oblasti CHKO Kokořínsko – Máchův kraj. Záměrem je lépe propojit tuto oblast a přilákat tak do obou částí více turistů nejen z České republiky, ale také ze zahraničních zemí. Díky podrobnému popisu tras jsou obě vhodné pro turisty, kteří v této

oblasti nikdy předtím nebyli, ale také pro zkušené cestovatele po této CHKO, které by mohla některá místa zaujmout.

Z výsledků dotazníkového šetření je patrné, že většina respondentů tuto oblast již někdy navštívila, ale je to už delší doba. Turisté se sem tedy nevrací pravidelně a jejich pobyt bývá většinou jenom jednodenní bez přenocování. Nejoblíbenější aktivitou je pěší turistika, poznávání památek, rekreace, cyklistika a další sporty. Většina lidí cestuje s přáteli, partnerem nebo s rodinou. Výsledky dotazníku a rozhovorů sloužily jako podklad při vytváření obou navrhovaných turistických tras.

Vhodným řešením pro zlepšení návštěvnosti CHKO Kokořínsko – Máchův kraj je vylepšit marketing, přilákat turisty na vícedenní pobyty s přenocováním, zajistit jim širokou nabídku využití služeb cestovního ruchu, a zapsat se tak do jejich paměti takovým způsobem, aby se do této oblasti chtěli pravidelně vracet. Užitečná by mohla být také aplikace, která by obsahovala například tipy na výlety, kalendář kulturních akcí, nabídku sportovních aktivit nebo možnosti rekreace na území tohoto regionu. Podobná aplikace už funguje pro část území Máchova kraje, konkrétně pro Geopark Ralsko. Aplikace zároveň nabízí virtuální realitu, mapy a další užitečné funkce. Jednoduše si jí může stáhnout každý cestovatel do svého mobilního zařízení.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Tištěné dokumenty

BIEGER, T.: Destinationsstrategien – vom politischen Konsenpapier über die Geschäftsfeldstrategie zur Unternehmensstrategie auf Kernkompetenzen. In: Jahrbuch der Schweizerischen Tourismuswirtschaft 1995/96, 1996, St. Gallen, Institut für Tourismus und Verkehrswirtschaft an der Hochschule St. Gallen

BRATL, H., & Schmidt, F. (1998) Destination Management. Wien: Wirtschaftsministerium, ÖAR-Regional-beratung, GmbH.

FORET, Miroslav a Věra FORETOVÁ. Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada, 2001. Manažer. ISBN 80-247-0207-X.

HESKOVÁ, Marie. Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy. 2., upr. vyd. Praha: Fortuna, 2011. ISBN 978-80-7373-107-6.

HOLEŠINSKÁ, Andrea. Destinační management jako nástroj regionální politiky cestovního ruchu. Brno: Masarykova univerzita, Ekonomicko-správní fakulta, 2012. ISBN 978-80-210-5847-7.

HORNER, Susan a John SWARBROOKE. Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času: aplikovaný marketing služeb. Praha: Grada, c2003. Expert (Grada). ISBN 80-247-0202-9.

INDROVÁ, Jarmila. Cestovní ruch I. Praha: Oeconomica, 2004. ISBN 80-245-0799-4.

MALÁ, Vlasta. Základy cestovního ruchu. Praha: Oeconomica, 2002. ISBN 80-245-0439-1.

MÜLLER, H.: Strategien bei der Bildung Marktfähiger. In: Destination Marketing-Reports of the Aiest Congress 1998, 1998, Aiest, St. Gallen

NOUZA, Jan. Rozhledny Čech, Moravy a Slezska. Liberec: Nakladatelství 555, 1999. ISBN 80-902-5904-9.

NOVOTNÁ, Daniela. Kokořínsko. Praha: Olympia, 2004. Průvodce po České republice (Olympia). ISBN 80-703-3843-1.

PADEVĚT, Jiří. Cesty s Karlem Hynkem Máchou: průvodce. Praha: Academia, 2010. Průvodce (Academia). ISBN 978-80-200-1849-6.

PALATKOVÁ, Monika. Marketingový management destinací: strategický a taktický marketing destinace turismu, systém marketingového řízení destinace a jeho financování, řízení kvality v destinaci a informační systém destinace. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3749-2.

PILLER, Jiří a Jiří ADAMOVIČ. Kokořínsko: jak mluví skály. Hostivice: Baron, 2019. ISBN 978-80-88121-44-2.

RYVOLOVÁ, Saša. Kokořínsko: [pěší turistické trasy]. Třebíč: Akcent, 2011. S batohem po Česku. ISBN 978-80-7268-511-0.

SMEJKAL, Ladislav. Skalními městy Dubska a Kokořínska. Praha: Regia, 2016. Tajemné stezky. ISBN 978-80-87866-27-6.

STANĚK, Josef. Český ráj a Máchův kraj. Praha: Olympia, 1974. Průvodce Olympia.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje

7.2 Internetové zdroje

Geopark Ralsko. Geopark Ralsko [online]. Dostupné z: <https://www.visitralsko.com/>

Správa CHKO Kokořínsko. Správa CHKO Kokořínsko [online]. Copyright © 2022 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://kokorinsko.ochranaprirody.cz/>

Destinační management – Máchův kraj. Máchův kraj [online]. Copyright © 2000 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <http://www.machuvkraj.cz/cs/machuv-kraj/destinacni-management.html>

Dopady COVID – infografiky – Tourdata. Tourdata – Tourdata – data o cestovním ruchu [online]. Copyright © 2022 Marketingový informační systém [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/dopad-covid-infografiky/>

Sousoší Vinobraní – kašna na náměstí Míru | Turistické informační centrum Mělník. Turistické informační centrum Mělník | Informace pro turisty i obyvatele Mělníka a okolí. [online]. Dostupné z: <https://ticmelnik.cz/pamatky-a-zajimavosti/sochy-plastiky-a-pamatniky/sousosi-vinobrani-kasna-na-namesti-miru/>

Prohlídka podzemí | Turistické informační centrum Mělník. Turistické informační centrum Mělník | Informace pro turisty i obyvatele Mělníka a okolí. [online]. Dostupné z: <https://ticmelnik.cz/melnicke-podzemi-a-studna/>

Rozhledny - Webzdarma.cz | Webzdarma.cz. [online]. Copyright © 2002 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://rozhledny.webzdarma.cz/tupadly.html>

Dům zaniklých řemesel Vidim – Ekocentrum Koniklec. Ekocentrum Koniklec – Ekoporadenství, vzdělávání a ekovýchova [online]. Dostupné z: <https://www.ekocentrumkoniklec.cz/dum-zaniklych-remesel-vidim/>

Základní informace o městě: Naše město: Nový Bor. Nový Bor: Titulní stránka [online]. Dostupné z: <https://www.novy-bor.cz/nase-mesto/d-1018/p1=51>

Hrad Sloup | Skalní hrad a poustevna, Sloup v Čechách [online]. Dostupné z: <http://www.hradsloup.cz/historie/od-roku-1680-do-roku-1945/>
<https://www.historickasidla.cz/dr-cs/44-ceska-lipa.html>

Železniční most v Zahrádkách | silnice-zeleznice.cz. Úvod | silnice-zeleznice.cz [online]. Copyright © Copyright 2002 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://silnice-zeleznice.cz/zeleznicni-infrastruktura/zeleznicni-most-v-zahradkach-159>

Otevírací doba – ROZHLEDNA NA STRÁŽI – SLOUP V ČECHÁCH. ROZHLEDNA NA STRÁŽI – SLOUP V ČECHÁCH – rozhledna Na Stráži ve Sloupu v Čechách [online]. Dostupné z: <http://rozhledna-nastrazi.cz/otviraci-doba/>

Kudy z nudy – Skalní hrad Jestřebí. Kudy z nudy – Homepage [online]. Copyright © 2022 CzechTourism [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/skalni-hrad-jestrebi>

Hrad Ralsko, Ralsko. Hrady, zámky a tvrže [online]. Copyright © Kamil Malát, 02 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://www.hrady.cz/hrad-ralsko-ceska-lipa/>

Hrad Houska – brána do pekel. Hrad Houska – brána do pekel [online]. Dostupné z: <https://www.hradhouska.cz/index.php?p=vstupne>

Vstupné a otevírací doba | Hrad Kokořín. Hrad Kokořín oficiální stránky [online]. Copyright © 2018 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://hrad-kokorin.cz/cenik/>

Skalní obydlí Lhotka – Oficiální stránky Regionálního muzea Mělník. Muzeum Mělník – Oficiální stránky Regionálního muzea Mělník [online]. Copyright © 2022 [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: <https://www.muzeum-melnik.cz/stale-expozice-1/skalni-obydli-lhotka/>

Zámek Mělník a vinné sklepy Jiřího Lobkowicze. Zámek Lobkowicz Mělník [online]. Mělník [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.lobkowicz-melnik.cz/historie-zamku-melnik/>

Historie hradu. Hrad Bezděz [online]. Praha [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.hrad-bezdez.cz/cs/o-hradu/historie>

7.3 Obrázky

Čertovy hlavy – okruh Kokořinskem – Trasy | Turistika.cz. Pro větší zážitek z cest a výletů | Turistika.cz [online]. Copyright © 2007 [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <https://www.turistika.cz/trasy/certovy-hlavy-okruh-kokorinskem/detail>

Dopady COVID – infografiky – Tourdata. Tourdata – Tourdata – data o cestovním ruchu [online]. Copyright © 2022 Marketingový informační systém [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/dopad-covid-infografiky/>

Fotogalerie DZŘ – Ekocentrum Koniklec. Ekocentrum Koniklec – Ekoporadenství, vzdělávání a ekovýchova [online]. Dostupné z: <https://www.ekocentrumkoniklec.cz/fotogalerie-dzr/>

Galerie Thomas Cook - Thomas Cook: Nejstarší cestovka světa zkrachovala - Horydoly.cz - Outdoor Generation. Horydoly.cz – horolezci, turisté, cyklisté, vodáci – Outdoor Generation [online]. Dostupné z: <https://www.horydoly.cz/business/thomas-cook-nejstarsi-cestovka-sveta-zkrachovala.html?galerie=148820&image=71620#topgallery>

Hrad Kokořín je jedním z nejkrásnějších českých hradů | Desperado.cz. Desperado.cz - cestovatelský magazín pro všechny milovníky cestování [online]. Copyright © 2005 [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <https://desperado.cz/clanek-3572-hrad-kokorin-je-jednim-z-nejjoblibenejsich-ceskych-hradu.html>

Jestřebické pokličky. České hory - ubytování bez provize [online]. Dostupné z: <https://www.ceskehory.cz/foto/31642.html>

Kokořinsko – Chráněné krajinné oblasti – Zvláště chráněná území ČR. KČT Tábor [online]. Dostupné z: <https://www.kct-tabor.cz/gymta/ChranenaUzemiCR/Kokorinsko/index.htm>

Mapa nové CHKO Máchův kraj - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/mapa-nove-chko-machuv-kraj/r~i:photo:441333/r~i:article:729316/>

Mšenské a Jestřebické pokličky | Témata. Tematický archiv | Český rozhlas [online]. Copyright © 1997 [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <https://temata.rozhlas.cz/msenske-a-jestrebicke-poklicky-7855153>

Na koupališti ve Mšeně se zastavil čas. Plovárna vás okouzlí atmosférou první republiky. Česká televize [online]. Praha: ČT, 2018 [cit. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2554501-na-koupalisti-ve-msene-se-zastavil-cas-plovarna-vas-okouzli-atmosferou-prvni>

Propagační film Sdružení obcí Kokořinska – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2022 Google LLC [cit. 25.03.2022]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=fCgBBtfJ2pw&t=860s&ab_channel=StudioHarvest

Rozhledna Slavín | Rozhledny v ČR. Rozhledny v ČR [online]. Copyright © Copyright 1999 [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <http://www.rozhlednovymrajem.cz/slavin/>

Skalní hrad a poustevna Sloup mají pohádkové prostory uvnitř i na povrchu pískovcové skály | Region. Český rozhlas Region – Praha a střední Čechy [online]. Copyright © 1997 [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/skalni-hrad-a-poustevna-sloup-maji-pohadkove-prostory-uvnitri-i-na-povrchu-8513279>

Skalní obydlí Lhotka ukáže jak dříve žili lidé - Toulavé Šlápoty. Naše země je krásná ... - Toulavé Šlápoty [online]. Copyright © 2022 [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <https://toulaveslapoty.cz/skalni-obydli-lhotka-ukaze-jak-drive-zili-lide/>

Sousoší Vinobraní – kašna na náměstí Míru | Turistické informační centrum Mělník. Turistické informační centrum Mělník | Informace pro turisty i obyvatele Mělníka a okolí. [online]. Dostupné z: <https://ticmelnik.cz/pamatky-a-zajimavosti/sochy-plastiky-a-pamatniky/sousosi-vinobrani-kasna-na-namesti-miru/>

Zřícenina hradu Jestřebí – Zříceniny hradů - Máchův kraj - Jestřebí. Severní Čechy.info - aktuální informace o turistice, ubytování a službách [online]. Copyright © 2000 [cit. 18.03.2022]. Dostupné z: <http://www.severnicechy.info/dr-cs/1327-zricenina-hradu-jestrebi.html>

www.mapy.cz

8 Seznam obrázků; Seznam tabulek; Seznam použitých zkratk; Přílohy

Seznam obrázků

Obrázek 1 Plakát cestovní agentury Thomase Cooka	16
Obrázek 2 Máchův kraj.....	30
Obrázek 3 Kokořínsko	31
Obrázek 4 Kašna na náměstí Míru s budovou radnice v pozadí.....	44
Obrázek 5 Čertovy hlavy	46
Obrázek 6 Rozhledna Slavín.....	48
Obrázek 7 Dům zaniklých řemesel	50
Obrázek 8 Jestřebické pokličky	52
Obrázek 9 Lázně Mšeno	53
Obrázek 10 Hrad Sloup v Čechách.....	56
Obrázek 11 Zřícenina hradu Jestřebí	58
Obrázek 12 Trasa 2, den 1	59
Obrázek 13 Mšenské pokličky.....	62
Obrázek 14 Hrad Kokořín.....	63
Obrázek 15 Skalní byt Lhotka	65

Seznam tabulek

Tabulka 1 Propad cestovního ruchu v roce 2020 (v miliardách Kč)	18
Tabulka 2 Druhy cestovního ruchu.....	20
Tabulka 3 Marketingový řetězec služeb	25
Tabulka 4 Časový harmonogram trasa 1, den 1.....	49
Tabulka 5 Trasa 1, den 2.....	54
Tabulka 6 Trasa 2, den 1.....	59
Tabulka 7 Trasa 2, den 2.....	66
Tabulka 8 SWOT analýza.....	69

Seznam použitých zkratk

atd. – a tak dále

AIEST – Mezinárodní sdružení vědeckých pracovníků cestovního ruchu

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

CHKO – Chráněná krajinná oblast

HDP – hrubý domácí produkt

PP – Přírodní památka

PR – Přírodní rezervace

NS – naučná stezka

SS – Schutz-staffel – označení elitních jednotek nacistického Německa

TIC – Turistické a informační centrum

WTO – World tourism organisation

Seznam příloh

- 1. Příloha – Informační leták: Mělnické podzemí.** Zdroj: Prohlídka podzemí | Turistické informační centrum Mělník. Turistické informační centrum Mělník | Informace pro turisty i obyvatele Mělníka a okolí. [online]. 2022 [cit. 24.03.2022]. Dostupné z: <https://ticmelnik.cz/melnicke-podzemi-a-studna/>
- 2. Příloha – Kompletní ceník vstupného na zámek Mělník.** Zdroj: Zámek Mělník a vinné sklepy Jiřího Lobkovicze. [online]. 2022 [cit. 24.03.2022]. Dostupné z: <https://www.lobkowicz-melnik.cz/cenik-prohlidky/>
- 3. Příloha – Dopady koronavirových opatření v roce 2020.** Zdroj: Tourdata – data o cestovním ruchu [online]. 2022 Marketingový informační systém [cit. 24.03.2022]. Dostupné z: <https://tourdata.cz/data/dopad-covid-infografiky/>
- 4. Příloha – Mapa – Trasa 1, den 2.** Zdroj: Vlastní zpracování, www.mapy.cz
- 5. Příloha – Trasa 2, den 1 – okolí obce Sloup v Čechách.** Zdroj: Vlastní zpracování, www.mapy.cz
- 6. Příloha – Trasa 2, den 2.** Zdroj: Vlastní zpracování, www.mapy.cz
- 7. Příloha – Dotazníkové šetření.** Zdroj: vlastní zpracování, www.docs.google.com/forms

Příloha 2

ZÁMEK MĚLNÍK – SEZÓNA 2022

(otevřeno celoročně)

Prohlídka zámku

Prohlídky zámku probíhají s českým průvodcem v každou celou hodinu (min. 5 osob).

Vstupné vč. DPH

	Jednotlivci		Skupiny (nad 9 osob)
	s průvodcem (min. 5 osob)	bez průvodce	
Dospělí	140,- CZK		110,- CZK
Studenti	100,- CZK		90,- CZK
Školy			
- děti	90,- CZK	40,- CZK	---
- dospělý	100,- CZK	100,- CZK	---
ZTP			
- děti	40,- CZK	40,- CZK	---
- dospělý	50,- CZK	50,- CZK	---
VIP (max. 5 osob) *	1 000,- CZK		---

(Děti do 5 let zdarma)

*VIP cizojazyčný průvodce – NUTNO OBJEDNAT – zámek – 1.200,- CZK, VIP zámek + sklepy – 1.500,- CZK

Prohlídka vinných sklepů ze 14. století

Individuální prohlídka bez průvodce

50,- CZK

Degustace v zámeckých sklepech vč. prohlídky (pouze pro skupiny od 9 osob)

Malá degustace – 2 druhy vín	140,- CZK	Střední degustace – 4 druhy vín	180,- CZK
Velká degustace – 6 druhů vín	220,- CZK	Super degustace – 10 druhů vín	295,- CZK

K degustaci se servíruje čerstvý chléb. Na objednávku se podává dle chuti variace sýrová, uzenářská, cena porce 60,- CZK osoba. Jednotlivci mohou ochutnat víno ve Wineatriu, které nabízí bohatý výběr vín.

Vyzkoušejte také zámeckou restauraci s terasou a výhledem na soutok řek Labe a Vltavy, můžete navštívit i cukrárnu se zahrádkou, která nabízí čerstvé domácí dezerty, teplé a studené nápoje. Denně je otevřen Zámecký butik, kde můžete zakoupit suvenýry a víno z našeho kompletního sortimentu.

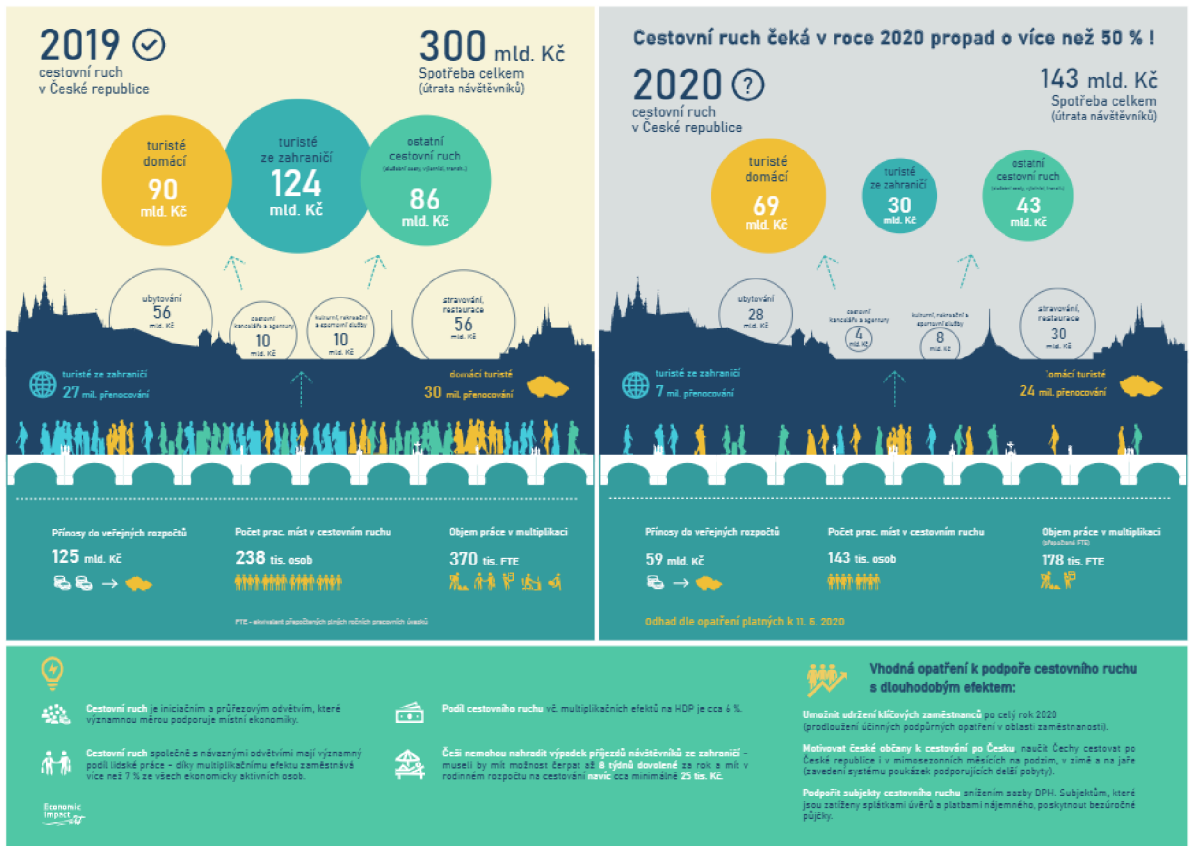
Pozn. Provoz Zámku Mělník se řídí a může být omezen s ohledem k vládním nařízením z důvodu pandemie nákazy Covid 19.

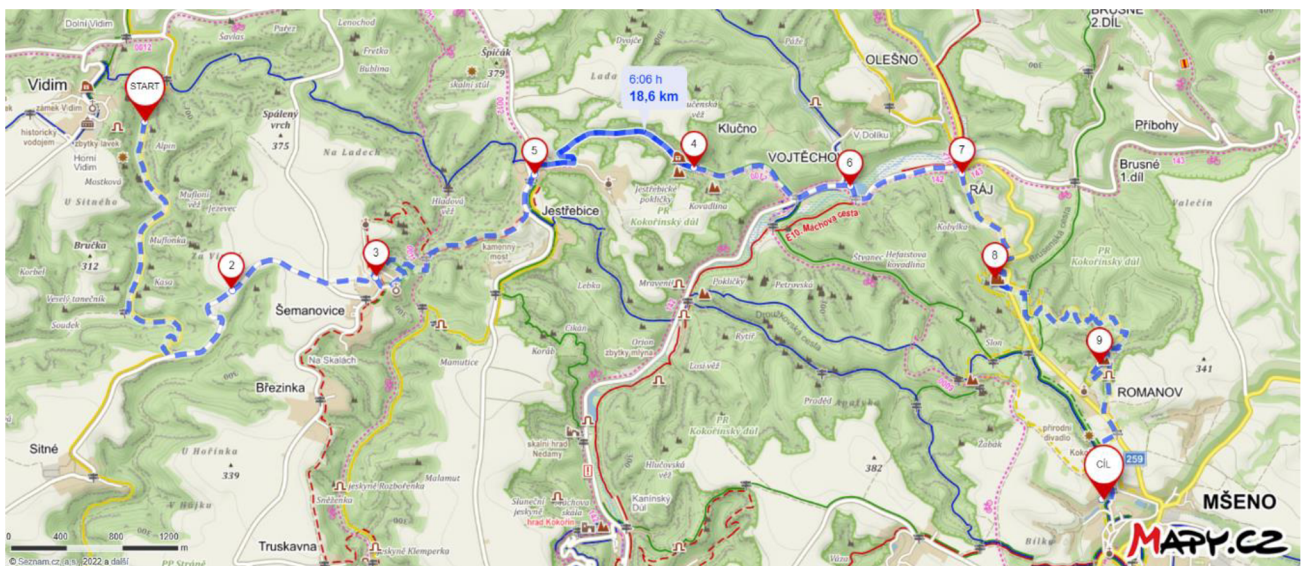
Château Mělník
Svatováclavská 19/16, Mělník, Czech Republic
Tel: +420 315 622 121
email: rezervace@lobkowicz-melnik.cz

www.lobkowicz-melnik.cz
www.chateaumelnik.cz – eshop
www.facebook.com/zamekmelnikcastlemelnik
www.facebook.com/zamekmelniksvatby

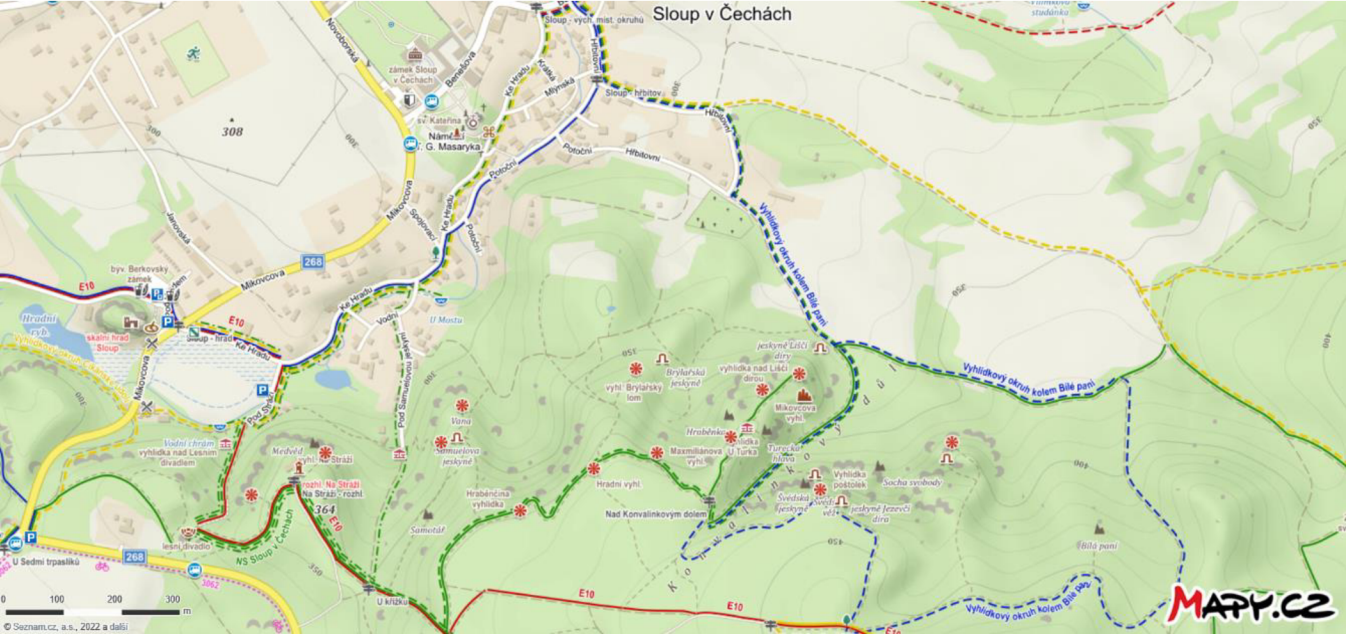
Příloha 3

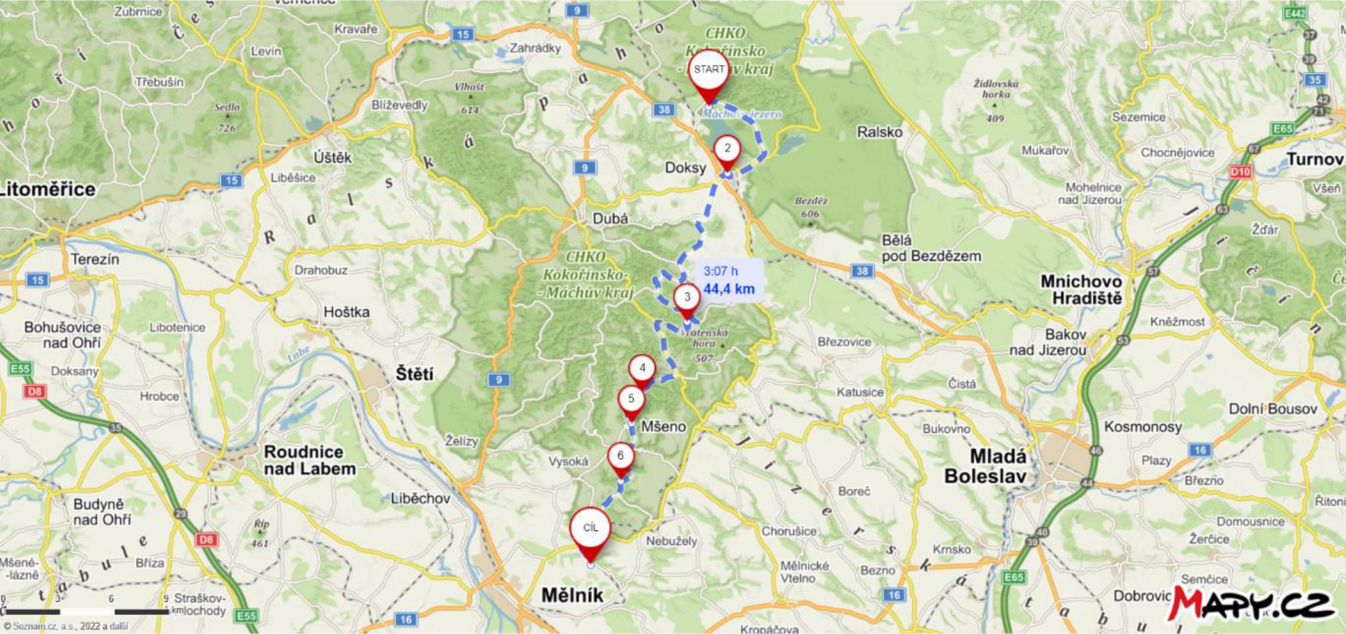
Příloha 4

Příloha 5

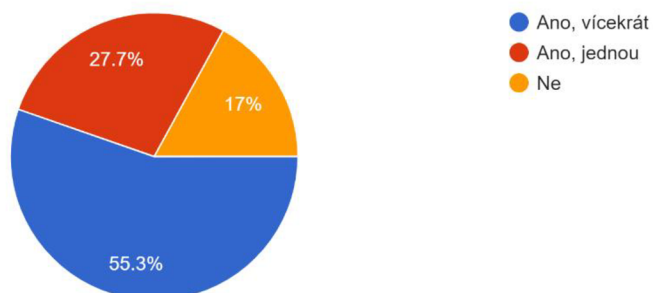
Příloha 6

Příloha 7

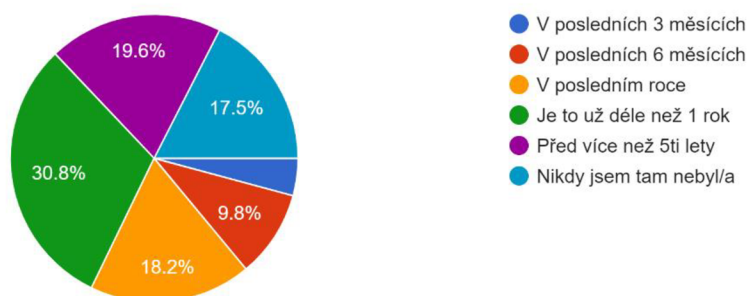
Navštívili jste někdy oblast CHKO Kokořínsko - Máchův kraj?

141 responses

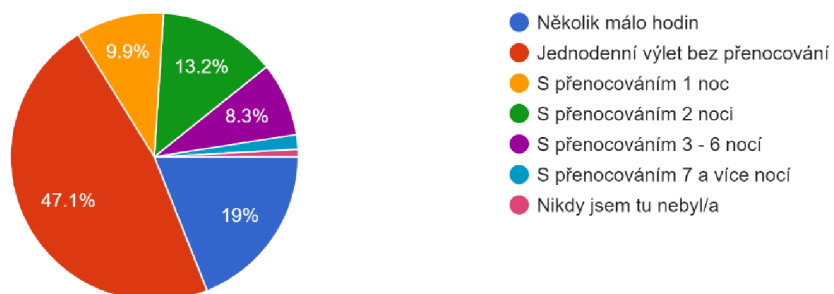
Kdy naposledy jste navštívil/a CHKO Kokořínsko - Máchův kraj?

143 responses

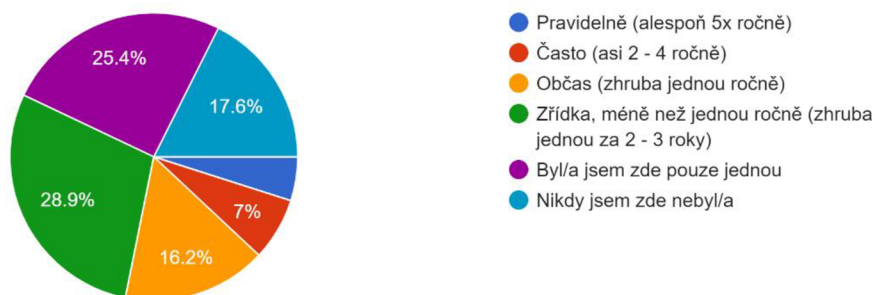
Jak dlouho trval Váš poslední pobyt v oblasti CHKO Kokořínska?

121 responses

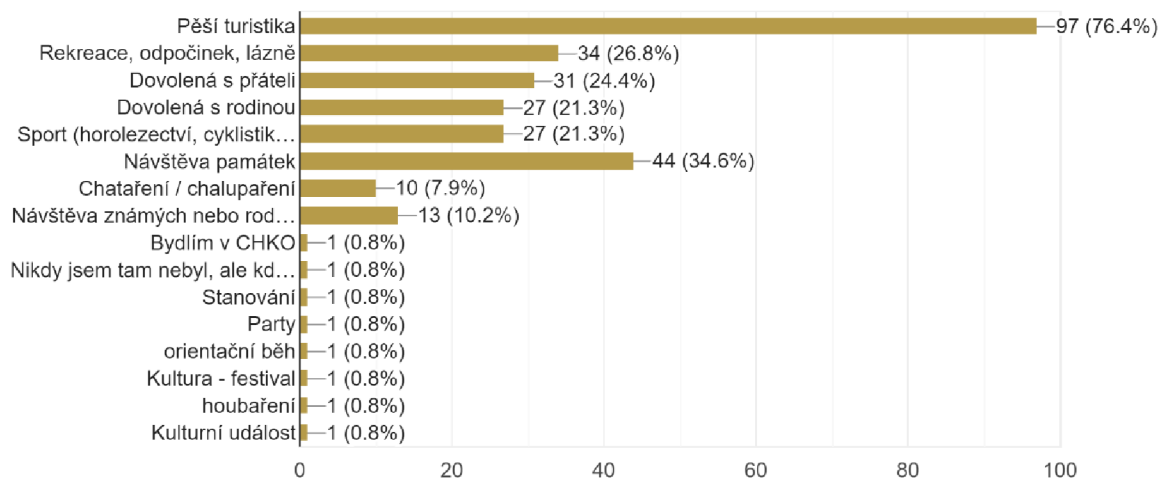
Jak často navštěvujete CHKO Kokořínsko - Máchův kraj?

142 responses

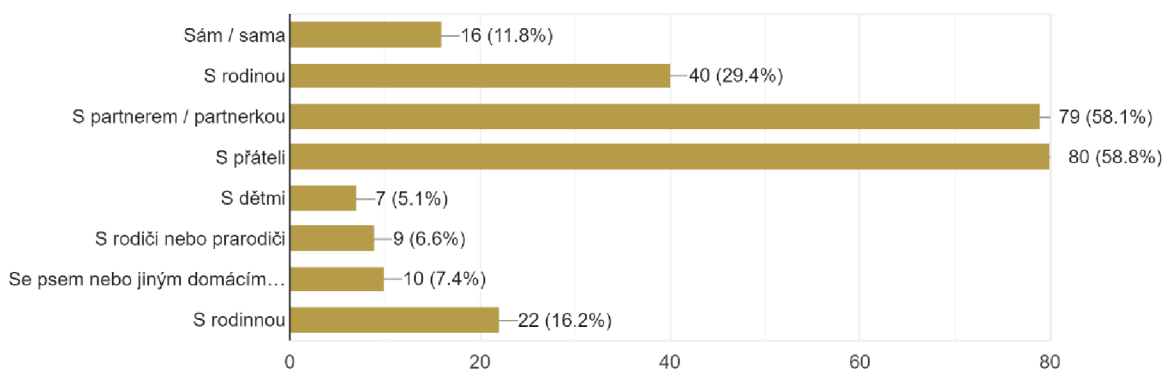
Jaký bývá motiv Vaší cesty? (Možnost označit více odpovědí)

127 responses

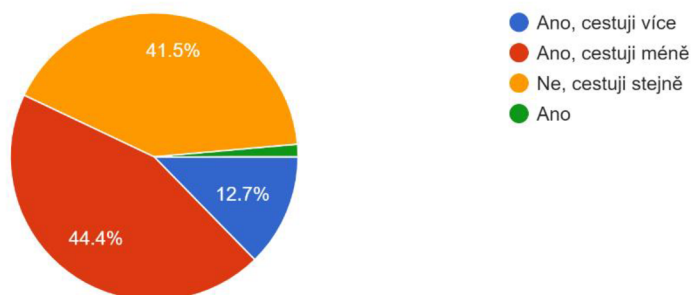
S kým nejčastěji cestujete? (Možnost označit více odpovědí)

136 responses

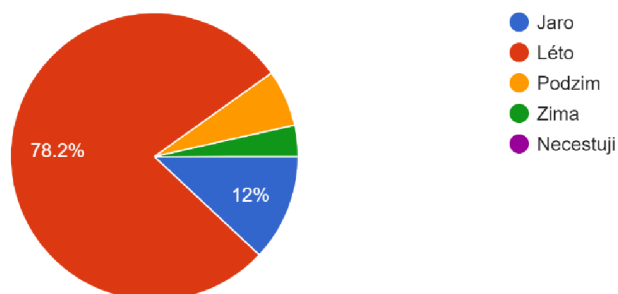
Byla ovlivněna četnost Vašich tuzemských cest v důsledku pandemie COVID-19?

142 responses

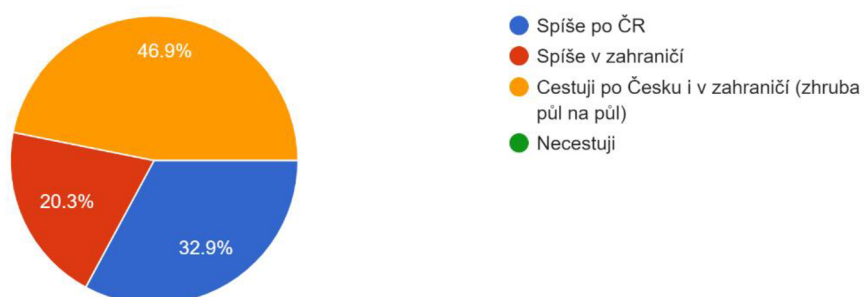
V jakém ročním období nejčastěji cestujete?

142 responses

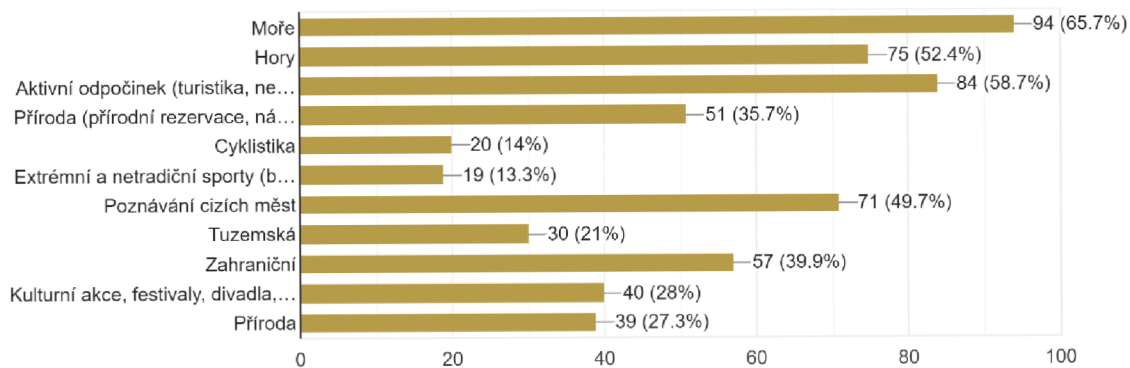
Cestujete spíše po Česku nebo v zahraničí?

143 responses

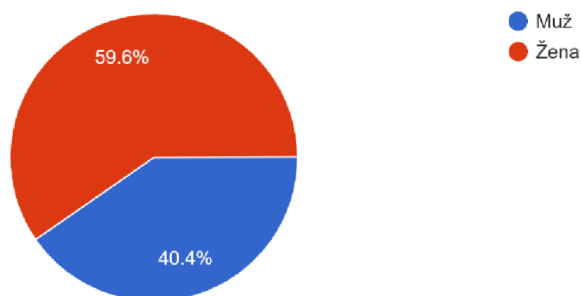
Jaká by měla vypadat Vaše ideální dovolená? (Možnost označit maximálně 3 odpovědi podle Vašich priorit)

143 responses

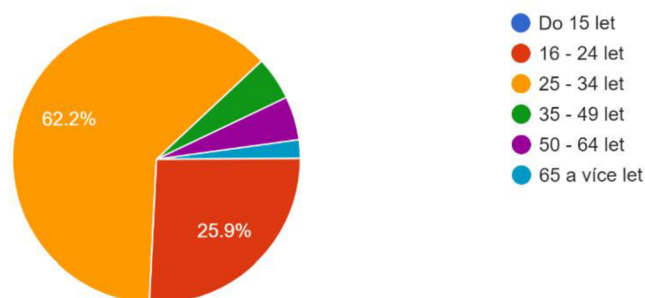
Jaké je Vaše pohlaví?

141 responses

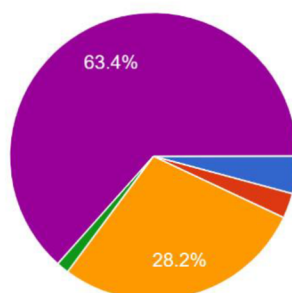
Jaký je Váš věk?

143 responses

Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

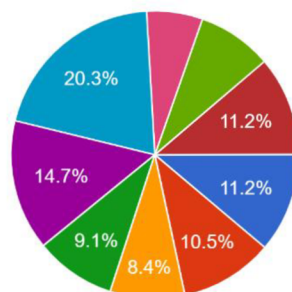
142 responses

- Základní
- Střední bez maturity
- Střední s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

Jaký je Váš čistý osobní měsíční příjem?

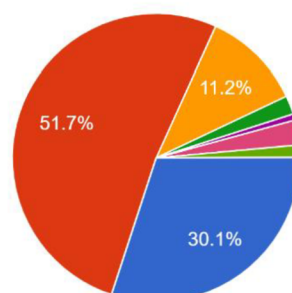
143 responses

- 0 - 6 000 Kč
- 6 001 - 12 000 Kč
- 12 001 - 18 000 Kč
- 18 001 - 24 000 Kč
- 24 001 - 30 000 Kč
- 30 001 - 40 000 Kč
- 40 001 - 50 000 Kč
- 50 001 Kč a více
- Nepřeji si uvést

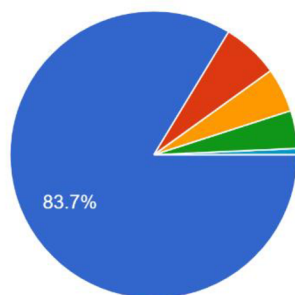
Jaký je Váš rodinný stav?

143 responses

- Nezadaný / á
- V partnerské vztahu
- Ženatý / vdaná
- Rozvedený / rozvedená
- Vdovec / vdova
- V registrovaném partnerství
- Nepřeji si uvést
- Svobodný / svobodná

Máte děti ?
141 responses

- Nemám
- Ano, jedno
- Ano, dvě
- Ano, tři
- Ano, čtyři a nebo více
- Nepřeji si uvést